



VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA  
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ A DANÍ

Komparace rozdílů při vedení daňové evidence a účetnictví u individuálního podnikatele

Comparison of Differences in Tax Records Processing and Accounting in Case of Individual  
Entrepreneur

Student: Bc. Klára Kosňovská

Vedoucí diplomové práce: Ing. Michal Krajňák, Ph.D.

Ostrava 2018

VŠB - Technická univerzita Ostrava  
Ekonomická fakulta  
Katedra účetnictví a daní

## Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Klára Kosňovská**  
Studijní program: N6208 Ekonomika a management  
Studijní obor: 6202T049 Účetnictví a daně  
Téma: Komparace rozdílů při vedení daňové evidence a účetnictví u  
individuálního podnikatele  
Comparison of Differences in Tax Records Processing and Accounting  
in Case of Individual Entrepreneur

Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Daňová evidence u individuálního podnikatele
3. Význam účetnictví a charakteristika účetních výkazů
4. Analýza vlivu účetnictví a daňové evidence na výsledek hospodaření a základ daně
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

HAKALOVÁ, Jana a Yveta PŠENKOVÁ. *Daňová evidence. Teorie a praxe*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. 128 s. ISBN 978-80-7552-239-9.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2017*. 15. vyd. Olomouc: ANAG, 2017. 448 s. ISBN 978-80-7554-068-3.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Meritum Účetnictví podnikatelů 2017*. 14. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. 528 s. ISBN 978-80-7552-518-5.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Michal Krajňák, Ph.D.**

Datum zadání: 24.11.2017

Datum odevzdání: 27.04.2018



Ing. Jana Hakalová, Ph.D.  
vedoucí katedry



prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal  
děkan fakulty

„Prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci vypracovala samostatně mimo přílohy č. 1-17,  
které mi byly dány k dispozici.“

V Ostravě dne 27. 04. 2018

*Klára Kosňovská*

Bc. Klára Kosňovská

## Obsah

1	Úvod.....	5
2	Daňová evidence u individuálního podnikatele.....	6
2.1	Vedení daňové evidence.....	6
2.1.1	Knihy vhodné pro vedení daňové evidence.....	7
2.2	Příjmy a výdaje.....	13
2.2.1	Příjmy.....	13
2.2.2	Výdaje.....	14
2.3	Pohledávky.....	17
2.3.1	Oceňování pohledávek.....	17
2.4	Dluhy.....	17
2.4.1	Oceňování dluhů.....	18
2.5	Nehmotný a hmotný majetek.....	18
2.5.1	Oceňování dlouhodobého majetku.....	19
2.5.2	Odpisy dlouhodobého majetku.....	20
2.6	Zásoby.....	25
2.6.1	Oceňování zásob.....	25
2.7	Výsledek hospodaření a základ daně.....	26
3	Význam účetnictví a charakteristika účetních výkazů.....	28
3.1	Vedení účetnictví.....	29
3.1.1	Povinnost vedení účetnictví.....	29
3.1.2	Kategorizace účetních jednotek.....	31
3.1.3	Základní předpoklady vedení účetnictví.....	32
3.1.4	Vedení účetnictví ve zjednodušeném rozsahu.....	33
3.1.5	Směrná účtová osnova.....	33
3.2	Účetní knihy.....	34
3.2.1	Deník.....	35
3.2.2	Hlavní kniha.....	35
3.2.3	Kniha analytických účtů.....	36
3.2.4	Kniha podrozvahových účtů.....	36
3.3	Otevírání a uzavírání účetních knih.....	38
3.4	Účetní výkazy.....	39

3.4.1	Rozvaha .....	40
3.4.2	Výkaz zisku a ztráty .....	40
3.4.3	Příloha .....	41
3.5	Náklady a výnosy .....	42
3.5.1	Náklady .....	42
3.5.2	Výnosy .....	45
3.6	Výsledek hospodaření a základ daně .....	46
4	Analýza vlivu účetnictví a daňové evidence na výsledek hospodaření a základ daně .....	47
4.1	Individuální podnikatel .....	47
4.2	Daňová evidence u individuálního podnikatele .....	51
4.3	Účetnictví u individuálního podnikatele .....	61
4.4	Analýza zjištěných výsledků .....	69
5	Závěr .....	74
	Seznam použité literatury .....	76
	Seznam zkratk .....	79
	Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

# 1 Úvod

Každá fyzická osoba, která se rozhodne stát se podnikatelem, má povinnost svou činnost řádně evidovat a prokazovat svůj výsledek hospodaření. Zásadní je rozhodnutí, zda bude podnikatel prokazovat svou činnost pomocí daňové evidence, nebo zda podnikatel splňuje podmínky či se sám rozhodne pro vedení účetnictví. Z hlediska vlivu na výsledek hospodaření nemusí být rozdíl mezi oběma způsoby příliš velký, značný rozdíl je však například v náročnosti na zpracování, rozsáhlosti legislativních úprav, případně v nákladech na samotné zpracování. Podstatný rozdíl mezi daňovou evidencí a účetnictvím je takový, že daňová evidence slouží zejména k zjištění náležité výše základu daně z příjmů, a to prostřednictvím rozdílu mezi příjmy a výdaji, zatímco účetnictví je mnohem rozsáhlejší a komplexnější, přičemž hospodářský výsledek, resp. základ daně představuje rozdíl mezi výnosy a náklady.

Cílem diplomové práce je analyzovat vedení daňové evidence a vedení účetnictví u individuálního podnikatele, následným cílem práce je zaměření na zjištění výsledku hospodaření a základu daně pomocí praktické analýzy, včetně srovnání zjištěných výsledků.

Práce je rozdělena do pěti částí, včetně úvodu a závěru. V první části, kterou je úvod, je vymezení cíle práce a charakteristika obsahu práce. Druhá a třetí část práce obsahuje teoretická východiska. V 2. kapitole se nachází obecná charakteristika vedení daňové evidence a následuje podrobné vymezení jednotlivých oblastí tohoto tématu, v podobě jednotlivých knih vhodných k vedení daňové evidence s jejich ukázkami v přílohách práce, klasifikace příjmů, výdajů, pohledávek, dluhů, nehmotného a hmotného majetku, zásob a na závěr této kapitoly je uveden způsob výpočtu výsledku hospodaření a základu daně. 3. kapitola je zaměřena na charakteristiku vedení účetnictví u individuálního podnikatele včetně vymezení a kategorizace účetních jednotek, dále se tato kapitola orientuje na základní předpoklady týkající se účetnictví, účetní knihy s vedením účetnictví související a účetní výkazy včetně jejich zobrazení v přílohách práce. Čtvrtá, praktická, část nejprve představuje podnikatelskou činnost u smyšleného individuálního podnikatele spolu s hospodářskými operacemi jím uskutečněnými. Jsou zde provedeny výpočty výsledku hospodaření a základu daně podnikatele, v případech, že se rozhodne pro daňovou evidenci, nebo pro vedení účetnictví. Následně je provedena závěrečná analýza. V poslední části, tedy závěru, je obsaženo zhodnocení zjištěných výsledků.

Při zpracování diplomové práce byly použity metody analýzy, deskripce, komparace a vícekritériálního rozhodování.



## **2 Daňová evidence u individuálního podnikatele**

Cílem daňové evidence je poskytnutí údajů potřebných k zjištění základu daně z příjmů. Daňová evidence zahrnuje informace o příjmech a výdajích a o majetku a dlužích podnikatelů, kteří nejsou účetními jednotkami.

Vedení daňové evidence je legislativně upraveno zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZDP“).

ZDP v § 7b definuje daňovou evidenci jako evidenci sloužící k účelu stanovení základu daně a daně z příjmů a obsahující údaje o příjmech, výdajích, majetku a dlužích.

Dušek, Sedláček (2017) tvrdí, že daňová evidence je v podstatě obdobou jednoduchého účetnictví, ovšem je jednodušší a méně administrativně náročná. Daňová evidence zachycuje pouze peněžní toky, které bezprostředně souvisí s podnikáním, a stav majetku a dluhů podnikatele na konci zdaňovacího období.

V ZDP je stanoven pouze obsah daňové evidence, způsob a formu jejího vedení si podnikatel stanovuje sám. Záleží zcela na poplatníkovi, jaký způsob vedení daňové evidence zvolí, musí ji však vést tak, aby byl schopen prokázat pravdivost všech uvedených skutečností.

### **2.1 Vedení daňové evidence**

ZDP v § 7 odst. 13 stanovuje, že daňovou evidenci vedou poplatníci, kteří nevedou účetnictví a neuplatňují výdaje paušální částkou podle § 7 odst. 7, a kteří mají příjmy ze samostatné činnosti podle § 7 odst. 1 a 2.

Za příjmy ze samostatné činnosti dle § 7 odst. 1 a 2 se považují:

- příjem ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství,
- příjem ze živnostenského podnikání,
- příjem z jiného podnikání, ke kterému je potřeba podnikatelské oprávnění,
- podíl společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti na zisku,
- příjem z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví, autorských práv včetně práv příbuzných práv autorskému, a to včetně příjmů z vydávání rozmnožování a rozšiřování literárních a jiných děl vlastním nákladem,

- příjem z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku,
- příjem z výkonu nezávislého povolání.

Evidence příjmů a výdajů v členění nezbytném pro zjištění základu daně se vede odděleně od evidence majetku a dluhů. Pro zjištění základu daně je velmi nutné správně vykázat daňové příjmy a výdaje a nedaňové příjmy a výdaje. Daňová evidence je v podstatě zdroj informací pro podnikatele o jeho vlastní podnikatelské činnosti.

### **2.1.1 Knihy vhodné pro vedení daňové evidence**

Pro vedení daňové evidence je vhodné použít tyto knihy:

- peněžní deník,
- knihu pohledávek,
- knihu dluhů,
- knihu, popř. karty nehmotného majetku,
- knihu, popř. karty hmotného majetku,
- knihu, popř. seznam drobného hmotného a nehmotného majetku,
- knihu, popř. skladové karty zásob,
- knihu cenin,
- knihu pro sledování daně z přidané hodnoty u plátců daně,
- knihu pro sledování spotřebních daní u plátců daně,
- a ostatní záznamy jako jsou mzdová agenda, karty zákonných rezerv, knihy evidence jízd a další.

### **Peněžní deník**

Peněžní deník slouží zejména k evidenci příjmů a výdajů v hotovosti, příjmů a výdajů uskutečněných prostřednictvím banky a průběžných převodů peněz mezi pokladnou a bankou.

Hotovostní platby jsou řízeny zákonem č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti, ve znění pozdějších předpisů. V tomto zákoně jsou hotovostní platby definovány jako předání peněžních prostředků poskytovatelem platby příjemci platby, je zde stanoveno, např. to, že

hotovostní platba nesmí přesáhnout částku 270 000 Kč mezi jedním poskytovatelem platby jednomu příjemci platby během jednoho kalendářního dne v české i cizí měně, v případě, že platba přesahuje uvedenou částku, je povinnost tuto platbu provést bezhotovostním převodem. Příjemce nesmí platbu ve vyšší částce, než je uvedený limit, přijmout jinak než bezhotovostním převodem.

Zápisy v peněžním deníku se uvádějí na základě příjmových a výdajových pokladních dokladů a bankovních výpisů, a to chronologicky v časovém sledu podle jednotlivých dokladů s rozdělením na příjmy a výdaje, které jsou předmětem daně z příjmů a příjmy a výdaje, které předmětem daně z příjmů nejsou, nebo jsou od této daně osvobozeny. Je však možné, podle individuálních potřeb, rozhodnout o dalším členění jednotlivých položek. Každé transakci zapisované do deníku náleží jeden samostatný řádek.

Příjmový pokladní doklad znázorňuje příjem hotovosti do pokladny, je možné příjmy v peněžním deníku uvádět také kumulovaně za určité časové období, a to prostřednictvím tzv. souhrnného (sběrného) příjmového dokladu.

Výdajový pokladní doklad znázorňuje výdaj hotovosti z pokladny, opět je možné výdaje v peněžním deníku uvádět kumulovaně za určité časové období, a to prostřednictvím tzv. souhrnného (sběrného) výdajového dokladu.

Příjmy a výdaje se podrobně zabývá kapitola 2.2.

Bankovní výpis zobrazuje informace o provedených platebních transakcích na bankovním účtu.

Jestliže jsou platby, ať již hotovostní nebo bezhotovostní, provedeny v cizí měně, pro účely zákona o omezení plateb se tyto platby přepočítávají na české koruny dle směnného kurzu vyhlášeným ČNB platným v okamžiku uskutečnění platby.

Vzor peněžního deníku je uveden v příloze 1.

## **Kniha pohledávek**

Kniha pohledávek slouží k evidenci pohledávek podnikatele u jiných subjektů. Základem evidence pohledávek je kniha vydaných faktur. Podnikatel se sám rozhodne, na základě svých

potřeb, zda povede jednu knihu pohledávek, nebo několik knih pro oddělení jednotlivých pohledávek.

Jak uvádí Hakalová, Pšenková (2016), zápis se provádí vždy, když dochází ke vzniku, změně nebo zániku pohledávek.

Oblast pohledávek je podrobněji vysvětlena v kapitole 2.3.

Vzor knihy pohledávek je uveden v příloze 2.

## **Kniha dluhů**

Kniha dluhů slouží k evidenci dluhů podnikatele vůči jiným subjektům. Základem evidence dluhů je kniha přijatých faktur. Podnikatel se sám rozhodne, na základě svých potřeb, zda povede jednu knihu dluhů, nebo několik knih pro oddělení jednotlivých dluhů.

Opět, jak zmiňuje Hakalová, Pšenková (2016), zápis se provádí vždy, když dochází ke vzniku, změně nebo zániku dluhů.

Podrobněji jsou dluhy vysvětleny v kapitole 2.4.

Vzor knihy dluhů je uveden v příloze 3.

## **Knihy nehmotného a hmotného majetku**

Knihy (karty) nehmotného a hmotného majetku slouží k evidenci nehmotného a hmotného majetku. Řadí se mezi tzv. pomocné knihy, které podnikatel vede v případě, že má pro tyto knihy použití. Každý nehmotný a hmotný majetek by měl být evidován na samostatné kartě, přičemž knihy nehmotného a hmotného majetku jsou v podstatě svázané karty. U každého majetku se uvádí jeho název nebo popis, popř. číselné označení, ocenění, datum pořízení nebo uvedení do užívání, údaje o zvoleném způsobu daňových odpisů, částky daňových odpisů za zdaňovací období, údaje o technickém zhodnocení, datum a způsob vyřazení a další dle potřeb podnikatele.

Mezi nehmotný majetek spadají nehmotné výsledky výzkumu a vývoje, software a ocenitelná práva.

Za hmotný majetek jsou považovány budovy, domy a jednotky, stavby, samostatné movité věci, pěstitelské celky trvalých porostů a dospělá zvířata.

Podrobněji je oblast nehmotného a hmotného majetku vymezena v kapitole 2.5.

Vzor inventární karty nehmotného a hmotného majetku je uveden v příloze 4.

### **Kniha zásob**

Kniha zásob neboli skladní karty, slouží k evidenci zásob, kterými jsou materiál, nedokončená výroba, polotovary vlastní výroby, výrobky, zvířata a zboží. Kniha zásob je tvořena skladními kartami, pokud je pro podnikatele vedení skladních karet příliš obtížné, je možné použít i jiný způsob k prokázání zásob.

Mezi zásoby patří materiál, nedokončená výroba, polotovary, výrobky, mladá a ostatní zvířata a zboží.

Podrobnější členění zásob je uvedeno v kapitole 2.6.

Vzor skladní karty zásob je uveden v příloze 5.

### **Knihy drobného nehmotného a drobného hmotného majetku**

Knihy (seznam) drobného nehmotného a hmotného majetku slouží k evidenci tzv. drobného majetku, tento majetek lze evidovat také na inventárních kartách drobného majetku.

Vzor inventární karty drobného nehmotného a drobného hmotného majetku je uveden v příloze 6.

### **Kniha cenin**

Kniha cenin slouží k evidenci cenin, kterými jsou poštovní známky, kolky, dálniční známky, stravenky, telefonní karty a jiné hodnotné karty. V rámci evidence cenin zaznamenáváme nákup jednotlivých druhů cenin a jejich výdej do spotřeby.

Vzor knihy cenin je uveden v příloze 7.

## **Kniha evidence daně z přidané hodnoty**

Kniha evidence daně z přidané hodnoty (dále jen „DPH“) slouží k evidenci DPH včetně rozlišení přijatých zdanitelných plnění a uskutečněných zdanitelných plnění za zdaňovací období tak, aby z této evidence pro účely daňového řízení byly zřejmé daňové dluhy za každé zdaňovací období, nárok na odpočet daně a vrácení daně za každé zdaňovací období, zaplacené zálohy na daň a zaúčtování daní jako výsledek za zdaňovací období ve vazbě na daňové přiznání. U neplátce DPH není potřeba sledovat a evidovat DPH, jelikož je DPH zahrnuto v pořizovacích cenách, (Hakalová, Pšenková 2016).

Vzor knihy evidence DPH je uveden v příloze 8.

Stěžejním předpisem, upravujícím oblast DPH, je zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 6 zákona o DPH se plátcem této daně stane osoba povinná k dani se sídlem v tuzemsku, jejíž obrat za nejvýše 12 bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců přesáhne 1 000 000 Kč, s výjimkou osoby, která uskutečňuje pouze plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně. Osobou povinnou k dani se podle § 5 tohoto zákona rozumí fyzická nebo právnická osoba, která samostatně uskutečňuje ekonomické činnosti.

Předmět daně je vymezen v § 2 zákona o DPH, a to tak, že předmětem daně je:

- dodání zboží za úplatu osobou povinnou k dani v rámci uskutečňování ekonomické činnosti s místem plnění v tuzemsku,
- poskytnutí služby za úplatu osobou povinnou k dani v rámci uskutečňování ekonomické činnosti s místem plnění v tuzemsku,
- pořízení zboží z jiného členského státu za úplatu osobou povinnou k dani v rámci uskutečňování ekonomické činnosti s místem plnění v tuzemsku, nebo právnickou osobou nepovinnou k dani,
- pořízení nového dopravního prostředku z jiného členského státu za úplatu osobou nepovinnou k dani,
- dovoz zboží s místem plnění v tuzemsku.

Zdanitelným plněním se podle tohoto zákona rozumí plnění, které je předmětem daně z přidané hodnoty a není od této daně osvobozené.

## **Mzdová agenda**

Mzdovou evidenci je povinen vést podnikatel, který zaměstnává pracovníky na základě pracovní smlouvy, dohody o pracovní činnosti nebo dohody o provedení práce. Do této evidence je nutné uvést veškeré údaje plynoucí z pracovněprávních vztahů.

Mzdová agenda slouží k evidenci mezd, daní ze závislé činnosti, všeobecného zdravotního pojistného a pojistného sociálního zabezpečení zaměstnanců, a ostatních srážek ze mzdy, které je zaměstnavatel povinen řádně vypočítat, srazit, zaevidovat a odvést. Mzdová agenda obsahuje mzdové listy, výplatní pásky, výplatní listiny, daňová prohlášení, evidenční listy důchodového pojištění a další.

Vzor mzdové agendy je uveden v příloze 9.

## **Inventární karta zákonných rezerv**

Inventární karty zákonných rezerv slouží k evidenci rezerv, které jsou výdajem vynaloženým na dosažení, zajištění a udržení příjmů, tvořených dle zákona č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOR“). Za rezervy dle § 2 ZOR se považují bankovní rezervy, rezervy v pojišťovnictví, rezerva na opravy hmotného majetku, rezerva na pěstební činnost a ostatní rezervy v rozsahu stanoveném tímto zákonem. Na inventárních kartách zaznamenáváme způsob tvorby, čerpání a zrušení rezerv.

Vzor inventární karty rezerv je uveden v příloze 10.

Nejčastěji tvořenou rezervou je **rezerva na opravy hmotného majetku**, tvoří ji podnikatelé, kteří k danému majetku mají vlastnické právo, nebo nájemci, kteří jsou k opravám daného majetku smluvně zavázáni. Tato rezerva se váže k opravám majetku, který je zatížen dle přílohy č. 1 ZDP do 2. až 6. odpisové skupiny. K majetku zatíženého do 1. odpisové

skupiny, dále k majetku určeného k likvidaci, majetku, u něhož jde o opravy v důsledku škody a u něhož se opravy opakují každoročně, rezervy nelze tvořit.

**Rezerva na pěstební činnost** může být podnikateli tvořena v případě povinnosti podle lesního zákona provádět obnovu, ochranu a výchovu lesních porostů, konkrétně v období, za které se podává daňové přiznání.

**Ostatní rezervy**, které se považují za daňově uznatelné jsou např. rezervy na odbahnění rybníka, rezervy na sanaci pozemků dotčených stavbou, rezervy na vypořádání důlních škod.

### **Kniha evidence jízd**

Kniha evidence jízd slouží k evidenci použitých dopravních prostředků podnikatelem v rámci jeho podnikatelské činnosti, bez ohledu na to, zda jsou tyto motorová vozidla zahrnuta v obchodním majetku podnikatele.

Vzor knihy evidence jízd je uveden v příloze 11.

## **2.2 Příjmy a výdaje**

Do daňové evidence vstupují veškeré příjmy z podnikatelské činnosti a výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů. Tyto výdaje mohou být do daňové evidence zahrnuty v prokazatelné výši a nejvýše v zákonem stanovené výši.

Příjmy a výdaje tvoří hlavní součást daňové evidence a zapisují se do deníku příjmů a výdajů, v členění potřebném pro zjištění základu daně z příjmů (Dušek, Sedláček, 2016).

### **2.2.1 Příjmy**

Podnikatel musí evidovat veškeré příjmy, které mu plynou z podnikatelské činnosti.

Základní rozdělení daňových příjmů je na příjmy peněžní, příjmy nepeněžní a příjmy dosažené směnnou.



Za peněžní příjmy se považuje převzetí peněžní hotovosti do pokladny nebo přítok peněžních prostředků na bankovní účet.

Za nepeněžité příjmy jsou považovány příjmy v podobě zápočtu vzájemných pohledávek a dluhů.

### **Daňové příjmy**

Nejčastějšími příklady daňových příjmů jsou příjmy z:

- prodeje zboží, výrobků, služeb, materiálu, nebo hmotného majetku,
- připsaných úroků na běžném účtu,
- náhrad od pojišťoven,
- přijatých záloh na prodej výrobku, zboží nebo služeb.

### **Nedaňové příjmy**

Typickými nedaňovými příjmy jsou:

- vklady podnikatele do podnikání,
- přijaté úvěry, nebo půjčky,
- přijaté investiční dotace,
- vrácení nadměrného odpočtu DPH.<sup>1</sup>

### **2.2.2 Výdaje**

Výdaje se, stejně jako příjmy, člení na výdaje peněžní a výdaje nepeněžní.

Za peněžní výdaje se považuje odtok peněžní hotovosti z pokladny nebo odtok peněžních prostředků z bankovního účtu.

Za nepeněžní výdaje jsou považovány náklady, které snižují základ daně poplatníka, kterými jsou např. odpisy dlouhodobého majetku, nebo tvorba rezerv.

---

<sup>1</sup> Ekonomikon.cz. PŘÍJMY – DAŇOVÉ A NEDAŇOVÉ. [online]. [28. 12. 2017] Dostupné z: <http://ekonomikon.cz/ucto/evidence/prijmy>.

## Daňové výdaje

Výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmu jsou uvedeny v § 24 ZDP.

Mezi nejběžnější daňově uznatelné výdaje patří:

- provozní výdaje, např. na běžnou údržbu a opravu vozidla zahrnutého do obchodního majetku,
- nájemné,
- odpisy hmotného majetku,
- úroky ze zápůjček a úroky z úvěrů, pokud byly zaplacený,
- výdaje na ochutnávky (tzv. propagační akce s poskytnutím vzorku zákazníkovi),
- výdaje na reklamu a propagaci,
- výdaje na dopravu zaměstnanců do zaměstnání a ze zaměstnání zajišťovanou zaměstnavatelem,
- výdaje uskutečněné na ochranu zdraví a bezpečnost při práci, ochranné pracovní prostředky, hygienické a čisticí prostředky, a to podle nařízení vlády č. 495/2001 Sb., kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků, ve znění pozdějších předpisů,
- výdaje na pořízení ochranných nápojů dle nařízení vlády č. 178/2001 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví zaměstnanců při práci, ve znění pozdějších předpisů,
- zůstatková cena majetku,
- pojistné vztahující se k obchodnímu majetku a činnosti, sociální a zdravotní pojištění,
- členské příspěvky,
- poplatky, např. za vedení bankovního účtu,
- výdaje na provoz vlastního zařízení,
- časově rozlišené výdaje v podobě úplaty u finanční leasingu za majetek zařazený do obchodního majetku,
- silniční daň, daň z nabytí nemovitých věcí, daň z nemovitých věcí,
- smluvní pokuty, poplatky a úroky z prodlení, penále a jiné sankce ze závazkových vztahů, v případě, že byly zaplacený,
- výdaje na pracovní cesty, včetně výdajů na pohonné hmoty při pracovních cestách, pokud nejsou uplatňovány tyto výdaje paušální formou, a další.

## Nedaňové výdaje

Za výdaje vynaložené k dosažení, zajištění a udržení příjmů pro daňové účely nelze uznat náklady uvedené v § 25 ZDP, těmito náklady jsou zejména:

- vyplacené podíly ze zisku
- výdaje spojené s pořízením nadlimitních ochranných prostředků a nadlimitních ochranných nápojů,
- manka a škody, ve výši, která přesahuje náhrady,
- penále, pokuty, přirážky a úroky z prodlení,
- výdaje na reprezentaci v podobě pohoštění, občerstvení a darů, pokud se nejedná o dar v podobě reklamačního nebo propagačního předmětu opatřeného obchodní firmou nebo ochrannou známkou poskytovatele tohoto daru, jehož hodnota bez DPH nepřevyšuje částku 500 Kč a rovněž není předmětem spotřební daně, výjimkou jsou tichá vína,
- výdaje vynaložené pro osobní spotřebu,
- náklady na exekuci,
- výdaje vynaložené k pořízení dlouhodobého hmotného majetku a technické zhodnocení uplatňované postupným odpisováním, (Sedláková, 2017).

## Paušální výdaje

V případě, že podnikatel nechce vykazovat výdaje ve skutečné výši, existuje možnost vykazování výdajů paušální částkou, která je určena zákonem o dani z příjmů.

Dle § 7 odst. 7. ZDP je paušální částka výdajů, platná v roce 2018, určena následujícím procentem:

- 80 % z příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a z příjmů z živnostenského podnikání řemeslného, nejvýše lze uplatnit výdaje do částky 800 000 Kč,
- 60 % z příjmů ze živnostenského podnikání, nejvýše lze uplatnit výdaje do částky 600 000 Kč,
- 40 % z jiných příjmů ze samostatné činnosti, nejvýše lze uplatnit výdaje do částky 400 000 Kč,
- 30 % z příjmů z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku, nejvýše lze uplatnit výdaje do částky 300 000 Kč.

Uplatňuje-li podnikatel výdaje paušální částkou, má se za to, že v těchto výdajích jsou zahrnuty veškeré výdaje vynaložené v souvislosti s dosahováním příjmů ze samostatné činnosti.

Paušální výdaje se skutečnými výdaji nelze v žádném případě kombinovat.

## **2.3 Pohledávky**

Obecně si pod pojmem pohledávka lze představit nároky věřitele na úhradu smluvně dohodnutých peněžních částek za poskytnutá plnění. Vyjadřují časový nesoulad mezi poskytnutím výkonů dodavatelem a úhradou za tyto výkony odběratelem.

### **2.3.1 Oceňování pohledávek**

Pohledávky se oceňují jmenovitou hodnotou, pořizovací cenou nebo cenou určenou při bezúplatném nabytí.

**Jmenovitá hodnota pohledávky** se u plátců daně z přidané hodnoty snižuje o výši této daně.

**Pořizovací cena pohledávky** se v daňové evidenci uvádí v případě nabytí pohledávky za úplatu nebo vkladem. Pořizovací cena se skládá z ceny pořízení a nákladů s pořízením souvisejících.

**Cena určená při bezúplatném nabytí pohledávky** se uvádí v případě nabytí pohledávky darováním.

## **2.4 Dluhy**

Dluh, nazývaný také jako závazek, obecně představuje povinnost dlužníka uhradit věřiteli smluvně dohodnuté peněžní částky za přijatá plnění.

### 2.4.1 Oceňování dluhů

Pro ocenění dluhů se používá jmenovitá hodnota, nebo pořizovací cena.

**Jmenovitou hodnotou** se dluhy oceňují zejména při jejich vzniku a **pořizovací cenou** se oceňují při převzetí dluhu, (Dušek, Sedláček, 2016).

## 2.5 Nehmotný a hmotný majetek

Za nehmotný majetek se podle § 32a ZDP považuje majetek, jehož vstupní cena je vyšší než 60 000 Kč a doba použitelnosti delší než 1 rok, jedná se o:

- nehmotné výsledky výzkumu a vývoje,
- software,
- ocenitelná práva.

Za hmotný majetek se podle § 26 ZDP považuje:

- samostatné hmotné movité věci, popřípadě jejich soubory, se samostatným technicko-ekonomickým určením, jejichž vstupní cena převyšuje částku 40 000 Kč a které mají provozně-technické funkce delší než 1 rok,
- budovy, domy a jednotky,
- stavby, s výjimkou provozních důlních děl, drobných staveb na pozemcích určených k plnění funkcí lesa, provozování lesních školek nebo myslivosti, pokud jejich zastavěná plocha nepřesahuje 30 m<sup>2</sup> a výšku 5 m, oplocení sloužícího k zajišťování lesní výroby a myslivosti, které je drobnou stavbou,
- pěstitelské celky trvalých porostů s dobou plodnosti delší než 3 roky,
- dospělá zvířata a jejich skupiny, jejichž vstupní cena je vyšší než 40 000 Kč,
- jiný majetek, za který se považuje technické zhodnocení a výdaje na otvírky nových lomů, pískoven a hlínišť, pokud nezvyšuje vstupní cenu a zůstatkovou cenu hmotného majetku, technické rekultivace, výdaje hrazené uživatelem, které tvoří součást ocenění hmotného majetku, který je předmětem finančního leasingu, a které v úhrnu se sjednanou kupní cenou ve smlouvě převyšují u movitého majetku hodnotu 40 000 Kč.

### 2.5.1 Oceňování dlouhodobého majetku

Dlouhodobý majetek se oceňuje vstupní cenou, která může mít podobu pořizovací ceny, reprodukční pořizovací ceny, vlastních nákladů a další.

**Pořizovací cena**, jako vstupní cena dlouhodobého majetku, je cena, za kterou byl majetek pořízen, nejčastěji koupí, a to včetně doprovodných nákladů souvisejících s pořízením majetku. Doprovodnými náklady je např. dopravné, clo, výdaje na montáž, přípravné a průzkumné práce, ale nikoliv penále a výdaje na opravy a udržování. U podnikatelů, kteří nejsou plátcí DPH, se za doprovodný náklad považuje také DPH, takže pořizovací cena majetku je v tomto případě včetně daně, to ovšem neplatí u podnikatelů, kteří jsou plátcí DPH a uplatňují si nárok na odpočet daně.

Pořizovací cena dlouhodobého majetku se nezapisuje do deníku příjmů a výdajů, neboť se jedná o daňově neuznatelný výdaj. Daňově uznatelný výdaj je až následující odpisování majetku, přičemž se do knihy příjmů a výdajů se uvádí odpis majetku.

**Reprodukční pořizovací cena**, jako vstupní cena dlouhodobého majetku, je cena, kterou je oceňován např. nově zjištěný majetek inventarizací. Touto cenou se oceňuje také majetek získaný bezúplatně, pokud od nabytí uplynula doba delší než 5 let.

Opět platí, že se reprodukční pořizovací cena dlouhodobého majetku nezapisuje do deníku příjmů a výdajů.

**Vlastní náklady**, jako vstupní cena dlouhodobého majetku, je cena, kterou se oceňuje majetek vytvořený vlastní činností. Mezi tyto náklady patří veškeré náklady vynaložené na vytvoření majetku.

V případě, že výdaje na vytvoření dlouhodobého majetku byly uvedeny v knize příjmů a výdajů jako daňově uznatelný výdaj, je nutné o stejnou částku zvýšit i příjmy v podobě nepeněžní operace.

**Cena určená při bezúplatném nabytí majetku**, jako vstupní cena dlouhodobého majetku, se uvádí v případě nabytí majetku darováním a pokud od nabytí tohoto majetku neuplynula doba delší než 5 let

**Hodnota nesplacené pohledávky**, jako vstupní cena dlouhodobého majetku, připadá v úvahu v případě, že nesplacená pohledávka je zajištěna převodem práva u hmotného movitého majetku, který zůstává ve vlastnictví věřitele, (Dušek, Sedláček, 2016).

### **2.5.2 Odpisy dlouhodobého majetku**

Odpisy vyjadřují postupné opotřebení majetku, což představuje postupné zahrnování vstupní ceny majetku, vztahujícího se k zajištění zdanitelného příjmu, evidovaného u podnikatele do daňových výdajů k zajištění tohoto příjmu. Dlouhodobý majetek se odepisuje v souladu se ZDP.

#### **Odpisy dlouhodobého nehmotného majetku**

Dle § 32a ZDP se dlouhodobý nehmotný majetek, ke kterému má podnikatel právo užívání na dobu určitou, odepisuje prostřednictvím ročního odpisu, který je stanoven jako podíl vstupní ceny majetku a doby sjednané k užívání tohoto majetku.

V případech, kdy není sjednaná doba pro užívání majetku, se dlouhodobý nehmotný majetek odepisuje rovnoměrně, bez přerušení a v závislosti na tom, o jaký majetek se jedná:

- audiovizuální dílo po dobu 18 měsíců,
- software a nehmotné výsledky výzkumu a vývoje po dobu 36 měsíců,
- ostatní dlouhodobý nehmotný majetek 72 měsíců.

Pokud se zvyšuje vstupní cena majetku technickým zhodnocením, poplatník pokračuje v odpisování majetku z jeho zvýšené vstupní ceny, která je snížena o již uplatněné odpisy, a to rovnoměrně bez přerušení po zbývajících dobu odpisování již uvedenou, nejméně však:

- audiovizuální dílo po dobu 9 měsíců,
- software a nehmotné výsledky výzkumu a vývoje po dobu 18 měsíců,
- ostatní dlouhodobý nehmotný majetek 36 měsíců.

## Odpisy dlouhodobého hmotného majetku

Dle § 30 ZDP se dlouhodobý hmotný majetek pro účely odpisování třídí do jednotlivých odpisových skupin uvedených v Tab. 2.1, kde je znázorněna také doba odpisování jednotlivých skupin. Podrobně je zařazení majetku do jednotlivých odpisových skupin uvedeno v příloze č. 1 k ZDP.

**Tab. 2.1 Odpisová skupina dlouhodobého hmotného majetku**

Odpisová skupina	Doba odpisování
1	3 roky
2	5 let
3	10 let
4	20 let
5	30 let
6	50 let

Zdroj: ZDP § 30 odst. 1

Podnikatel si může zvolit způsob, jakým bude majetek odpisovat, a to buď rovnoměrně nebo zrychleně.

### Rovnoměrné odpisování dle § 31 ZDP

Při rovnoměrném odpisování je roční odpis majetku stanoven ve výši jedné setiny součinu vstupní ceny majetku a roční odpisové sazby, která je k majetku přiřazena. Při rovnoměrném odpisování ze zvýšené vstupní ceny se roční odpis majetku stanoví ve výši jedné setiny součinu zvýšené vstupní ceny majetku a přiřazené roční odpisové sazby platné pro zvýšenou vstupní cenu. Roční odpisové sazby pro rovnoměrné odpisování jsou k jednotlivým odpisovým skupinám uvedeny v Tab. 2.2.



**Tab. 2.2 Roční odpisová sazba**

Odpisová skupina	Roční odpisová sazba		
	V prvním roce odpisování	V dalších letech odpisování	Pro zvýšenou vstupní cenu
1	20,00	40,00	33,30
2	11,00	22,25	20,00
3	5,50	10,50	10,00
4	2,15	5,15	5,00
5	1,40	3,40	3,40
6	1,02	2,02	2,00

Zdroj: ZDP § 31 odst. 1 a

Roční odpisová sazba pro podnikatele s převážně zemědělskou a lesní výrobou, který je prvním odpisovatelem stroje pro zemědělství a lesnictví je upravena v podobě zvýšení odpisu v prvním roce o 20 %, viz Tab. 2.3.

**Tab. 2.3 Roční odpisová sazba při zvýšení odpisu v prvním roce o 20 %**

Odpisová skupina	Roční odpisová sazba		
	V prvním roce odpisování	V dalších letech odpisování	Pro zvýšenou vstupní cenu
1	40,00	30,00	33,30
2	31,00	17,25	20,00
3	24,40	8,40	10,00

Zdroj: ZDP § 31 odst. 1 b

Roční odpisová sazba pro podnikatele, který je prvním odpisovatelem zařízení pro čištění a úpravu vod je upravena v podobě zvýšení odpisu v prvním roce o 15 %, viz Tab. 2.4.

**Tab. 2.4 Roční odpisová sazba při zvýšení odpisu v prvním roce o 15 %**

Odpisová skupina	Roční odpisová sazba		
	V prvním roce odpisování	V dalších letech odpisování	Pro zvýšenou vstupní cenu
1	35,00	32,50	33,30
2	26,00	18,50	20,00
3	19,00	9,00	10,00

Zdroj: ZDP § 31 odst. 1 c

Roční odpisová sazba pro podnikatele, který je prvním odpisovatelem hmotného majetku zatříděného do odpisových skupin 1 až 3 je upravena v podobě zvýšení odpisu v prvním roce o 10 %, viz Tab. 2.5.

**Tab. 2.5 Roční odpisová sazba při zvýšení odpisu v prvním roce o 10 %**

Odpisová skupina	Roční odpisová sazba		
	V prvním roce odpisování	V dalších letech odpisování	Pro zvýšenou vstupní cenu
1	30,00	35,00	33,30
2	21,00	19,75	20,00
3	15,40	9,40	10,00

Zdroj: ZDP § 31 odst. 1 d

### **Zrychlené odpisování dle § 32 ZDP**

Při zrychleném odpisování je roční odpis majetku v prvním roce odpisování stanoven v podobě podílu vstupní ceny majetku a koeficientu platného v prvním roce odpisování, který je k danému majetku přiřazen. V dalších letech se roční odpis majetku stanoví jako podíl dvojnásobku zůstatkové ceny majetku a rozdílu mezi přiřazeným koeficientem a počtem let, po které byl majetek odpisován. Koeficienty pro zrychlené odpisování jsou uvedeny v Tab. 2.6.

**Tab. 2.6 Koeficienty pro zrychlené odpisování**

<b>Odpisová skupina</b>	<b>Koeficient</b>		
	<b>V prvním roce odpisování</b>	<b>V dalších letech odpisování</b>	<b>Pro zvýšenou vstupní cenu</b>
1	3	4	3
2	5	6	5
3	10	11	10
4	20	21	20
5	30	31	30
6	50	51	50

Zdroj: ZDP § 32 odst. 1

Podnikatel, který je prvním odpisovatelem, má možnost odpis majetku v prvním roce zvýšit o 20 % vstupní ceny stroje pro zemědělství a lesnictví, 15 % vstupní ceny zařízení pro čištění a úpravu vod, nebo 10 % vstupní ceny hmotného majetku zaříděného do odpisových skupin 1 až 3.

## 2.6 Zásoby

Za zásoby se dle vyhlášky provádějící některá ustanovení zákona o účetnictví, považuje:

- materiál v podobě:
  - základního materiálu a surovin vstupujících do výroby a tvořící podstatu výrobku,
  - pomocných látek vstupujících do výroby,
  - provozních látek, jako jsou např. paliva a mazadla,
  - náhradních dílů,
  - obalů,
- nedokončená výroba procházející výrobními stupni, již není materiálem, ale ještě není hotovým výrobkem,
- polotovary procházející výrobními stupni, na rozdíl od nedokončené výroby jsou oddělenými produkty, ale ještě nejsou hotovými výrobky,
- výrobky vlastní výroby,
- zvířata v podobě:
  - mladých chovných zvířat,
  - zvířat ve výkrmu,
  - kožešinových zvířat,
  - ryb,
  - včelstev,
  - hejna slepic, kachen, krůt, hus,
  - psů,
- zboží, jakožto věci nabyté za účelem prodeje,
- hmotný majetek nepřevyšující hodnotu 40 000 Kč, např. drobný hmotný majetek.

### 2.6.1 Oceňování zásob

Zásoby se oceňují pořizovací cenou, reprodukční pořizovací cenou, vlastními náklady, cenou určenou dle oceňovací vyhlášky.

**Pořizovací cena**, je cena, kterou se oceňují zásoby v případě pořízení úplatným nabytím, tedy koupí.

**Reprodukční pořizovací** cena je pořizovací cena zásob získaných vkladem obchodního majetku.

**Vlastními náklady** se oceňují zásoby pořízené vlastní činností.

**Cena určená dle oceňovací vyhlášky** se pro ocenění zásob použije v případě bezúplatného nabytí zásob.

## **2.7 Výsledek hospodaření a základ daně**

Pro zjištění základu daně je nutné nejprve sestavit přehled o příjmech a výdajích kde se zvlášť uvádí celkové příjmy a výdaje daňové, ale také celkové příjmy a výdaje nedaňové. Dále je potřeba sestavit přehledy uzávěrkových úprav daňových příjmů a daňových výdajů.

Mezi uzávěrkové úpravy daňových příjmu patří:

- zvýšení o nepeněžitý příjmy v podobě příjmů ze zápočtu pohledávek,
- zvýšení o nepeněžitý příjmy v podobě zdanitelných věcných darů přijatých v souvislosti s podnikáním,
- zvýšení o nepeněžitý příjmy v podobě příjmů ze směnných obchodů,
- zvýšení o nepeněžitý příjmy v podobě odpisu pasivního oceňovacího rozdílu k úplatně nabytému majetku,
- čerpání zákonných rezerv.

Mezi uzávěrkové úpravy daňových výdajů patří:

- zvýšení o nepeněžitý výdaje v podobě výdajů ze zápočtu pohledávek,
- zvýšení o nepeněžitý výdaje v podobě odpisů dlouhodobého majetku,
- zvýšení o nepeněžitý výdaje v podobě zůstatkové ceny vyřazovaného majetku,
- zvýšení o nepeněžitý výdaje v podobě pořizovací ceny pozemku, nebo finančního majetku v případě jejich prodeje, ovšem pouze do výše příjmů z jejich prodeje,
- zvýšení o nepeněžitý výdaje v podobě odpisu aktivního oceňovacího rozdílu k úplatně nabytému majetku,
- zvýšení o věcné vklady podnikatele,
- zvýšení o tvorbu zákonných rezerv.

Pro účely daňové optimalizace by podnikatel měl zvážit, zda je pro něj výhodnější uplatňovat skutečné výdaje, nebo zda by bylo optimálnější uplatňovat paušální výdaje.

Důležitý pro výpočet daňové povinnosti je rozdíl mezi daňovými příjmy a daňovými výdaji, přičemž tento rozdíl vstupuje do základu daně z příjmů a zvyšuje se nebo snižuje se o uzávěrkové úpravy příjmů a výdajů. Tento základ daně se dále snižuje o nezdánitelné části základu daně dle § 15 ZDP a o odčitatelné položky od základu daně dle § 34 ZDP. Základ daně po veškerých úpravách se zaokrouhluje na celé sto koruny dolů a z tohoto zaokrouhleného základu daně se již počítá daňová povinnost, která je nyní dle § 16 ZDP ve výši 15 %, (Dušek, Sedláček, 2016).

K této problematice je provedena podrobná analýza se zaměřením na získání výsledku hospodaření a optimálního základu daně s porovnáním výsledku s vedením účetnictví v kapitole 4.

### 3 Význam účetnictví a charakteristika účetních výkazů

Jak uvádí Skálová (2017), účetní jednotky, které jsou podnikatelé a účtují v soustavě podvojného účetnictví prokazují stav a pohyb obchodního majetku a závazků, vlastního kapitálu, nákladů, výnosů a také zisk nebo ztrátu.

Základním předpisem upravujícím oblast účetnictví je zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZÚ“).

Vybrané oblasti ZÚ jsou rozpracovány a podrobněji upraveny ve vyhlášce č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o účetnictví, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví (dále jen „vyhláška“). Tato vyhláška dle § 1 upravuje:

- a) rozsah a způsob sestavování účetní závěrky a vyhotovení výroční zprávy; uspořádání, označování a obsahové vymezení položek majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv v účetní závěrce; uspořádání, označování a obsahové vymezení nákladů, výnosů a výsledků hospodaření v účetní závěrce; uspořádání a obsahové vymezení vysvětlujících a doplňujících informací v příloze v účetní závěrce; uspořádání, označování a obsahové vymezení položek konsolidované účetní závěrky; metody konsolidace účetní závěrky a postup zahrnování účetních jednotek do konsolidačního celku,
- b) uspořádání a obsahové vymezení přehledu o peněžních tocích a přehledu o změnách vlastního kapitálu; směrnou účtovou osnovu; účetní metody; metody přechodu z daňové evidence podle zákona upravujícího daně z příjmů na účetnictví,
- c) metodu ocenění při pořízení souboru hmotných movitých věcí se samostatným technicko - ekonomickým určením,
- d) metodu oceňování při přeměně obchodní korporace podle zákona upravujícího přeměny obchodních společností a družstev, včetně úprav prováděných v rámci přeměn obchodní korporace ke dni zápisu do obchodního rejstříku s účinky od rozhodného dne,
- e) metodu sestavení zahajovací rozvahy při přeměně obchodní korporace,
- f) úpravy při přeshraniční přeměně nebo převodu obchodního závodu, pobočky nebo jiné části obchodního závodu,

- g) metodu ocenění při nabytí více než jedné složky majetku převodem či přechodem, včetně možnosti použití způsobu oceňování v případě přeshraniční přeměny, vkladu nebo prodeje obchodního závodu,
- h) ocenění majetku a závazků při přeměně obchodní korporace včetně okamžiku účtování o ocenění reálnou hodnotou.

### **3.1 Vedení účetnictví**

Jak již bylo zmíněno, vedení účetnictví je legislativně upraveno ZÚ. Tento zákon se vztahuje na tzv. účetní jednotky, které jsou vyjmenovány v podkapitole 3.1.1 dle § 1, a upravuje rozsah a způsob vedení účetnictví, požadavky na jeho průkaznost, rozsah a způsob zveřejňování informací z účetnictví a podmínky předávání účetních záznamů pro potřeby státu.

#### **3.1.1 Povinnost vedení účetnictví**

Dle § 1 ZÚ, mají povinnost vést účetnictví ty účetní jednotky, které jsou:

- a) právnickými osobami, které mají sídlo na území České republiky,
- b) zahraničními právnickými osobami a zahraničními jednotkami, které jsou podle právního řádu, podle kterého jsou založeny nebo zřízeny, účetními jednotkami nebo mají povinnost vést účetnictví, pokud na území České republiky podnikají nebo provozují jinou činnost podle zvláštních právních předpisů,
- c) organizačními složkami státu,
- d) fyzickými osobami, které jsou jako podnikateli zapsány v obchodním rejstříku,
- e) ostatními fyzickými osobami, které jsou podnikateli, pokud jejich obrat podle zákona o dani z přidané hodnoty, včetně plnění osvobozených od této daně, které nejsou součástí obrátu, v rámci jejich podnikatelské činnosti přesáhl za bezprostředně předcházející kalendářní rok částku 25 000 000 Kč, a to od prvního dne kalendářního roku,
- f) ostatními fyzickými osobami, které vedou účetnictví na základě svého rozhodnutí,



- g) ostatními fyzickými osobami, které jsou podnikateli a jsou společníky sdruženými ve společnosti, pokud alespoň jeden ze společníků sdružených v dané společnosti je osobou uvedenou v písmenech a) až f) nebo h) až l),
- h) ostatními fyzickými osobami, které mají povinnost vedení účetnictví dle zvláštního právního předpisu,
- i) svěřenskými fondy podle občanského zákoníku,
- j) fondy obhospodařovanými penzijní společnostmi podle zákona upravujícího důchodové spoření a podle zákona upravujícího doplňkové penzijní spoření,
- k) investičními fondy bez právní osobnosti podle zákona upravujícího investiční společnosti a investiční fondy,
- l) ty, kterým povinnost sestavení účetní závěrky stanoví zvláštní právní předpis nebo které jsou účetní jednotkou dle zvláštního právního předpisu.

Ustanovení písmen d) až h) se použijí i pro zahraniční fyzické osoby.

Tento zákon se vztahuje také na osoby odpovědné za vedení účetnictví podle § 4a, kterými jsou svěřenecké fondy, svěřenecké fondy, které jsou investičním fondem, ostatní investiční fondy bez právní osobnosti podle zákona upravujícího investiční společnosti a investiční fondy, další účetní jednotky bez právní působnosti.

Již zmíněná vyhláška, jak uvádí v § 2, se vztahuje na tyto účetní jednotky:

- právnické osoby, které mají sídlo na území České republiky,
- zahraniční právnické osoby a zahraniční jednotky, které jsou podle právního řádu, podle kterého jsou založeny nebo zřízeny, účetní jednotkou nebo jsou povinny vést účetnictví, pokud na území České republiky podnikají nebo provozují jinou činnost podle zvláštních právních předpisů,
- fyzické osoby, které jsou jako podnikatelé zapsány v obchodním rejstříku,
- ostatní fyzické osoby, které jsou podnikateli, pokud jejich obrat podle zákona o dani z přidané hodnoty, včetně plnění osvobozených od této daně, jež nejsou součástí obratu, v rámci jejich podnikatelské činnosti přesáhl za bezprostředně předcházející kalendářní rok částku 25 000 000 Kč, a to od prvního dne kalendářního roku,
- ostatní fyzické osoby, které vedou účetnictví na základě svého rozhodnutí,

- ostatní fyzické osoby, které jsou podnikateli a jsou společníky sdruženými ve společnosti, pokud alespoň jeden ze společníků sdružených v této společnosti je osobou uvedenou v písmenech a) až f) nebo h) až l) § 1 odst. 2 ZÚ,
- ostatní fyzické osoby, kterým povinnost vedení účetnictví ukládá zvláštní právní předpis,
- svěřenské fondy podle občanského zákoníku,
- ty, kterým povinnost sestavení účetní závěrky stanoví zvláštní právní předpis nebo které jsou účetní jednotkou podle zvláštního právního předpisu.

Vyhláška se nevztahuje na takové účetní jednotky, které jsou obchodní společnostmi a které jsou emitentem investičních cenných papírů přijatých k obchodování na evropském regulovaném trhu a konsolidující účetní jednotky, které jsou emitentem investičních cenných papírů přijatých k obchodování na evropském regulovaném trhu se sídlem v členském státě Evropské unie. Zmíněné účetní jednotky mají povinnost používat pro své vykazování mezinárodní účetní standardy.

### **3.1.2 Kategorizace účetních jednotek**

Rozdělení účetních jednotek do skupin na základě kategorizace stanovené v § 1b ZÚ:

- mikro účetní jednotkou je ta, která k rozvahovému dni nepřekračuje alespoň 2 z uvedených hraničních hodnot:
  - a) aktiva celkem 9 000 000 Kč,
  - b) roční úhrn čistého obrátu 18 000 000 Kč,
  - c) průměrný počet zaměstnanců v průběhu účetního období 10,
- malou účetní jednotkou je ta, která není mikro účetní jednotkou a k rozvahovému dni nepřekračuje alespoň 2 z uvedených hraničních hodnot:
  - a) aktiva celkem 100 000 000 Kč,
  - b) roční úhrn čistého obrátu 200 000 000 Kč,
  - c) průměrný počet zaměstnanců v průběhu účetního období 50,
- střední účetní jednotkou je ta, která není mikro účetní jednotkou ani malou účetní jednotkou a k rozvahovému dni nepřekračuje alespoň 2 z uvedených hraničních hodnot:
  - a) aktiva celkem 500 000 000 Kč,

- b) roční úhrn čistého obrátu 1 000 000 000 Kč,
  - c) průměrný počet zaměstnanců v průběhu účetního období 250,
- velkou účetní jednotkou je subjekt veřejného zájmu, vybraná účetní jednotka a ta účetní jednotka, která k rozvahovému dni překračuje alespoň 2 hraniční hodnoty:
    - a) aktiva celkem 500 000 000 Kč,
    - b) roční úhrn čistého obrátu 1 000 000 000 Kč,
    - c) průměrný počet zaměstnanců v průběhu účetního období 250.

### 3.1.3 Základní předpoklady vedení účetnictví

Základními předpoklady účetnictví dle ZÚ neboli obecně uznávanými účetními principy a zásadami jsou např.:

- zásada podvojnosti, jež je upravena v § 2 odst. 1 ZÚ – „Účetní jednotky, které vedou účetnictví v plném rozsahu, nebo ve zjednodušeném rozsahu, účtují podvojnými zápisy o stavu a pohybu majetku a jiných aktiv, závazků včetně dluhů a jiných pasiv, dále o nákladech a výnosech a o výsledku hospodaření.“,
- zásada souvztažnosti, označována také pod pojmem aktuální princip, podle § 3 odst. 1 ZÚ – „Účetní jednotky účtují podvojnými zápisy o skutečnostech, které jsou předmětem účetnictví, do období, s nímž tyto skutečnosti časově a věcně souvisí.“,
- úprava vedení účetnictví dle § 4 ZÚ – zde se nachází podmínky a předpoklady, týkající se vedení účetnictví, např. období po které se vede účetnictví, účetnictví v českém jazyce, účetnictví v peněžních jednotkách české měny atd.,
- zásada věrného a poctivého zobrazení usměrněná v § 7 odst. 1 ZÚ – „Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví tak, aby účetní závěrka byla sestavena na jeho základě srozumitelně a podávala věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky tak, aby na jejím základě mohla osoba, která tyto informace využívá, činit ekonomická rozhodnutí.“,
- zásada nepřetržitého trvání účetní jednotky dle § 7 odst. 3 ZÚ – „Účetní jednotka je povinna použít účetní metody způsobem, který vychází z předpokladu, že bude nepřetržitě pokračovat ve své činnosti a že u ní nenastává žádná skutečnost, která by ji omezovala nebo ji zabraňovala v této činnosti pokračovat i v dohledné budoucnosti.“,

- zásada správnosti, průkaznosti, srozumitelnosti, přehlednosti a úplnosti regulovaná dle § 8 ZÚ.

Těchto zásad a principů je celá řada, mezi další patří třeba princip významnosti, zásada opatrnosti, stálost metod, bilanční princip.

### **3.1.4 Vedení účetnictví ve zjednodušeném rozsahu**

Zjednodušenému rozsahu vedení účetnictví se věnuje ZÚ v § 13a. Zjednodušené účetnictví mohou vést fyzické osoby, které jsou účetní jednotkou a nemají povinnost ověření účetní závěrky auditorem.

Již zmíněný § 13a ZÚ uvádí, v čem zjednodušené účetnictví spočívá:

- účtový rozvrh může být sestaven pouze na úrovni účtových skupin,
- eventuálně je možné spojit účtování v deníku s účtováním v hlavní knize,
- nepoužije se ustanovení ZÚ vztahující se k účetním opravným položkám a účetním rezervám s výjimkou opravných položek a rezerv podle zvláštních právních předpisů, může se tedy účtovat pouze o zákonných opravných položkách a zákonných rezervách,
- majetek se nepřeceňuje na reálnou hodnotu,
- účetní závěrka se sestavuje ve zjednodušeném rozsahu.

### **3.1.5 Směrná účtová osnova**

Směrná účtová osnova slouží k určení uspořádání a označení účtových tříd a účtových skupin.

Struktura směrné účtové osnovy, dle přílohy č. 4 k vyhlášce č. 500/2002 Sb., je uvedena v příloze 14.

Účetní jednotky na základě směrné účtové osnovy, pro každé účetní období, sestavují účtový rozvrh, což je seznam veškerých syntetických a analytických účtů používaných účetní jednotkou k zaúčtování všech účetních případů v daném účetním období a k sestavení účetní závěrky, (Kolektiv autorů, 2016).

Účty, dle účtového rozvrhu, se rozlišují na:

- účty rozvahové, což jsou účty sloužící k zachycení stavu a pohybu aktiv a pasiv,
- účty výsledkové, které slouží ke sledování nákladů a výnosů,
- účty závěrkové, sloužící k uzavření účtů podvojnými zápisy, v tomto případě se jedná o konečný účet rozvažný, počáteční účet rozvažný a účet zisků a ztrát,
- účty podrozvahové, které slouží pro tzv. mimorozvahové účtování, (Hruška, 2015).

### **3.2 Účetní knihy**

Skálová (2016) uvádí že: „Účetní operace se pomocí zápisů zachycují v účetních knihách.“

Účetní operace jsou zapisovány do účetních knih v časovém sledu na základě doložených dokladů.

Účetní doklad je chápán jako účetní záznam v listinné, technické nebo smíšené formě, který zobrazuje skutečnosti účetní jednotky a musí obsahovat podstatné náležitosti, kterými jak uvádí Pilařová (2016) jsou:

- označení účetního dokladu,
- obsah účetního případu včetně osob účastnících na daném případě,
- peněžní částka nebo informace o ceně za měrnou jednotku a vyjádření množství v daných měrných jednotkách,
- okamžik vystavení účetního dokladu,
- okamžik uskutečnění účetního případu, není-li stejný s okamžikem vystavení,
- podpisový záznam osoby odpovědné za účetní případ a osoby odpovědné za jeho zaúčtování.

Zmíněnými skutečnostmi jsou chápány ty skutečnosti, které jsou předmětem účetnictví a nazývají se účetními případy.

Účetními knhami dle § 13 ZÚ jsou:

- deník,
- hlavní kniha,
- kniha analytických účtů,
- kniha podrozvahových účtů. (Kolektiv autorů, 2016)

### 3.2.1 Deník

V deníku jsou zachycovány účetní případy, a to chronologicky za sebou a časově uspořádané podle jejich vzniku. Ve směrnici účetní jednotky si tato jednotka může sama stanovit, jaké deníky povede, zda povede jeden souhrnný deník, nebo povede deníků více v členění např. dle místního hlediska, nebo hlediska věcného. V případě, že se podnikatel rozhodne vést deníků více, každý deník by měl být jasně označen a vést svou číselnou řadu nejlépe od počátku účetního období.

Vzor deníku je uveden v příloze 12.

Každý deník by měl obsahovat alespoň tyto údaje:

- okamžik uskutečnění účetního případu,
- okamžik zaúčtování,
- číslo dokladu, popř. záznamu v deníku,
- popis účetního případu,
- účtovací předpis,
- částka vyjádřená v českých korunách, (Hruška, 2015).

Jednotlivé deníky mohou být např.:

- deník pokladních dokladů,
- deník bankovního účtu,
- deník přijatých faktur,
- deník vydaných faktur apod.

### 3.2.2 Hlavní kniha

Jak tvrdí Hruška (2015), hlavní kniha pojímá syntetické účty podle účtového rozvrhu, které obsahují minimálně informace o:

- a) zůstatcích na účtech ke dni, k němuž se otevírá hlavní kniha,
- b) souhrnných obracech na stranách Má dáti a Dal účtů, a to alespoň za kalendářní měsíc,
- c) zůstatcích na účtech ke dni, k němuž se sestavuje účetní závěrka.

V hlavní knize jsou účetní zápisy zaznamenány podvojně a souvztažně a jsou uspořádány z hlediska věcného.

Vzor hlavní knihy je uveden v příloze 13.

### **3.2.3 Kniha analytických účtů**

Analytická evidence slouží k podrobnému rozvedení účetních zápisů v hlavní knize. Jedná se o soustavu analytických účtů vztahujících se ke konkrétnímu syntetickému účtu a sloužících k zachycení podrobných údajů podle potřeb účetní jednotky. Součet peněžních částek na příslušných analytických účtech se musí rovnat peněžní částce na konkrétnímu syntetickému účtu.

Účtování na analytických účtech je usměrněno Českým účetním standardem pro podnikatele č. 001 (dále jen „ČÚS č. 001“), při vytváření analytických účtů se bere v úvahu celá řada hledisek na které se bere zřetel co se týče jejich členění, podstatná jsou především tyto východiska:

- členění analytických účtů podle jednotlivých druhů majetku,
- členění analytických účtů podle jednotlivých dlužníků u vzniklých pohledávek,
- členění analytických účtů podle jednotlivých věřitelů u vzniklých závazků,
- členění analytických účtů dle časového hlediska u pohledávek a závazků,
- členění analytických účtů dle měny, se kterou se pracuje, a to např. na českou a cizí měnu,
- členění analytických účtů podle položek obsažených v účetní závěrce,
- členění analytických účtů pro daňové účely,
- členění analytických účtů pro potřeby zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění,
- členění analytických účtů pro potřeby finančního řízení účetní jednotky.

### **3.2.4 Kniha podrozvahových účtů**

Kniha podrozvahových účtů obsahuje zejména účetní zápisy, které se neprovádějí v hlavní knize ani v žádném z vedených deníků.

Účtování na podrozvahových účtech je upraveno ČÚS č. 001. Ke sledování skutečností vztahujících se k ekonomickým zdrojům účetní jednotky a její majetkoprávní situaci slouží právě podrozvahové účty, na kterých se zaznamenávají informace např. o:

- přijatých depozitech a hypotékách,
- najatém a propachtovaném majetku včetně finančního leasingu,
- majetku přijatém do úschovy,
- zásobách přijatých k dalšímu zpracování,
- směnkách k inkasu použitých na úhradu do doby jejich splatnosti,
- přísně zúčtovatelných tiskopisech jako jsou např. stravenky,
- materiálu ve skladech civilní ochrany a ostatním materiálu, který je určen ke specifickému použití,
- programu 222 představující státní mobilizační rezervy,
- závazcích ze smluvních pokut a úroků z prodlení (účtované do 31. 12. 2000),
- pohledávkách ze smluvních pokut a úroků z prodlení (účtované do 31. 12. 2000),
- odepsaných pohledávkách do doby jejich zániku,
- poskytnutém zástavním právem, věcných břemenech, převedených a poskytnutých zajištěních, pokud se o nich neúčtuje podle ČÚS č. 013 – Dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek na příslušných účtech účtové třídy 0,
- přijatém zástavním právem a přijatých zajištěních,
- závazcích z leasingu,
- pohledávkách z leasingu,
- závazcích z pevných termínových operací,
- pohledávkách z pevných termínových operací,
- závazcích z opcí,
- pohledávkách z opcí, (Kolektiv autorů, 2016).

V žádném předpise není stanoven přesný způsob účtování na podrozvahových účtech, účetní jednotka si tedy sama stanoví způsob tohoto účtování.



### 3.3 Otevírání a uzavírání účetních knih

Problematiku otevírání a uzavírání účetních knih řeší, mimo jiné, Český účetní standard pro podnikatele č. 002 (dále jen „ČÚS č. 002“).

#### Otevírání účetních knih

Dle ZÚ účetní jednotky otevírají účetní knihy zpravidla k prvnímu dni účetního období, nebo také v jiných případech, např. ke dni vzniku povinnosti vést účetnictví. Účty hlavní knihy se otevírají prostřednictvím účetních zápisů s použitím účtu 701 – Počáteční účet rozvažný.

Postup při otevírání účetních knih dle ČÚS č. 002:

- stavy jednotlivých rozvahových položek vykázaných na konečném účtu rozvažném minulého účetního období musí navazovat na stavy jednotlivých rozvahových položek vykázaných na počátečním účtu rozvažném daného účetního období,
- stavy aktiv se zachytí na vrub příslušných majetkových účtů a ve prospěch počátečního účtu rozvažného,
- stavy pasiv se zachytí ve prospěch příslušných účtů zdrojů a na vrub počátečního účtu rozvažného,
- zisk, případně ztráta, se zachytí ve prospěch, případně na vrub, účtu výsledku hospodaření se souvztažným zápisem na vrub, případně ve prospěch, počátečního účtu rozvažného.

#### Uzavírání účetních knih

Účetní jednotky dle ZÚ uzavírají účetní knihy zpravidla k poslednímu dni účetního období, nebo také v jiných případech, např. ke dni zániku povinnosti vést účetnictví. Uzavírání účtů hlavní knihy se provádí prostřednictvím účetních zápisů s použitím účtů 702 - Konečný účet rozvažný a 710 – Účet zisků a ztrát.

Postup při uzavírání účetních knih dle ČÚS č. 002:

- konečné stavy na účtech nákladů se přeúčtují na vrub účtu zisků a ztrát,
- konečné stavy na účtech výnosů se přeúčtují ve prospěch účtu zisků a ztrát,

- výsledný zůstatek účtu zisků a ztrát, v podobě zisku, případně ztráty, se přeúčtuje ve prospěch, případně na vrub, konečného účtu rozvažného,
- konečné stavy na účtech aktiv se přeúčtují na vrub konečného účtu rozvažného,
- konečné stavy na účtech pasiv se přeúčtují ve prospěch konečného účtu rozvažného, (Hruška, 2017).

### 3.4 Účetní výkazy

Účetní výkazy se sestavují k poslednímu dni účetního období v rámci účetní závěrky, která je dle § 18 ZÚ nedílným celkem a tvoří ji:

- rozvaha,
- výkaz zisku a ztráty,
- příloha,
- případně, u některých obchodních společností, také přehled o peněžních tocích a přehled o změnách vlastního kapitálu.

Účetní závěrku sestavují subjekty, vedoucí účetnictví, jako jeden z hlavních zdrojů účetních informací za dané účetní období prostřednictvím zpracování účetních informací. Účetní závěrka se standardně sestavuje k rozvahovému dni, který je posledním dnem účetního období, tedy takovému dni, ke kterému se uzavírají účetní knihy, v tomto případě se jedná o řádnou účetní závěrku, existují však případy, kdy lze účetní závěrku sestavit i v průběhu účetního období, např. ke dni zániku povinnosti vést účetnictví, ke dni předcházejícímu dni vstupu do likvidace, ke dni fúze, rozdělení společnosti a další, v těchto případech se jedná o mimořádnou nebo mezitímní účetní závěrku.

Subjekty mající povinnost ověřovat účetní závěrku auditorem, včetně akciových společností, sestavují účetní závěrku vždy v plném rozsahu. Ostatní účetní jednotky, na základě vlastního rozhodnutí, mohou sestavovat účetní závěrku ve zjednodušeném rozsahu, (Hakalová, 2010).

### **3.4.1 Rozvaha**

Rozvaha vypovídá o finančním postavení účetní jednotky, dle vyhlášky č. 500/2002 Sb., jsou v rozvaze uspořádány a označeny položky majetku a jiných aktiv a závazků a jiných pasiv.

Uspořádání a označení položek rozvahy v plném rozsahu, dle přílohy č. 1 k vyhlášce č. 500/2002 Sb., je uvedeno v příloze 15.

Aktiva jsou v rozvaze uspořádány podle likvidnosti – schopnosti přeměnit se na peníze, a to od nejméně likvidních. Pasiva se v rozvaze člení na dvě velké skupiny – vlastní a cizí zdroje.

Údaje v rozvaze jsou zobrazené za běžné období a za minulé období, přičemž hodnoty aktiv za běžné období se rozdělují v ocenění na brutto hodnoty, korekci a netto hodnoty.

Rozvahu v plném rozsahu mají povinnost sestavovat velké účetní jednotky, střední účetní jednotky, malé účetní jednotky, které jsou povinny nechat účetní závěrku ověřit auditorem, nebo mikro účetní jednotky, které jsou povinny nechat účetní závěrku ověřit auditorem.

Rozvahu ve zkráceném rozsahu mohou sestavovat malé účetní jednotky, které nejsou povinny předkládat účetní závěrku k ověření auditorem, u těchto účetních jednotek se v rozvaze ve zkráceném rozsahu uvádí pouze položky označené písmeny a římskými číslicemi, s výjimkou položek „C.II.1. Dlouhodobé pohledávky“ a „C.II.2. Krátkodobé pohledávky“. Mikro účetní jednotky, které nejsou povinny předkládat účetní závěrku k ověření auditorem mohou také sestavovat rozvahu ve zkráceném rozsahu a uvádějí v ní pouze položky, které se značí písmeny.

### **3.4.2 Výkaz zisku a ztráty**

Výkaz zisku a ztráty vypovídá o finanční výkonnosti účetní jednotky, dle vyhlášky č. 500/2002 Sb., jsou ve výkazu zisku a ztráty uspořádány a označeny položky nákladů a výnosů a výsledku hospodaření.

Uspořádání a označení položek výkazu zisku a ztráty v plném rozsahu na základě druhového členění, dle přílohy č. 2 k vyhlášce č. 500/2002 Sb., je uvedeno v příloze 16.

Uspořádání a označení položek výkazu zisku a ztráty v plném rozsahu na základě účelového členění, dle přílohy č. 3 k vyhlášce č. 500/2002 Sb., je uvedeno v příloze 17.

Údaje ve výkazu zisku a ztráty jsou zobrazené za běžné období a za minulé období.

Jak uvádí Šteker a Otrusinová (2016), hlavní informací plynoucí z výkazu zisku a ztráty je výsledek hospodaření za dané účetní období. Výsledek hospodaření před zdaněním je dán součtem provozního a finančního výsledku hospodaření, po odečtení daně z příjmu získáme výsledek hospodaření po zdanění.

Výkaz zisku a ztráty v plném rozsahu sestavují účetní jednotky, které jsou obchodní společnostmi, velkou účetní jednotkou, střední účetní jednotkou, malou účetní jednotkou, která má povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem, nebo mikro účetní jednotkou, která má povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem.

Výkaz zisku a ztráty ve zkráceném rozsahu mohou sestavovat účetní jednotky, které nejsou obchodní společnostmi a nejsou povinny předkládat účetní závěrku k ověření auditorem, tyto účetní jednotky ve výkazu zisku a ztráty ve zkráceném rozsahu uvádějí pouze položky označené římskými číslicemi a písmeny a výpočtové položky.

### **3.4.3 Příloha**

Příloha, dle vyhlášky č. 500/2002 Sb., slouží k vysvětlení a doplnění informací, které jsou obsaženy v rozvaze a ve výkazu zisku a ztráty.

Přílohu v plném rozsahu sestavují účetní jednotky, které jsou velkou účetní jednotkou, a uvádějí v ní základní informace uvedené v § 39, další informace uvedené v § 39b a doplňující informace uvedené v § 39c zmíněné vyhlášky, nebo střední účetní jednotkou, kdy se uvádějí pouze základní informace uvedené v § 39 a další informace uvedené v § 39b zmíněné vyhlášky.

Přílohu ve zkráceném rozsahu sestavují účetní jednotky, které jsou malou účetní jednotkou, která nemá povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem, nebo mikro účetní jednotkou, která nemá povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem. Prostřednictvím přílohy ve zkráceném rozsahu se sdělují pouze základní informace uvedené v § 39 a další informace uvedené v § 39a již zmíněné vyhlášky.

### 3.5 Náklady a výnosy

Náklady a výnosy jsou podstatnými pojmy objevujícími se v oblasti účetnictví, neboť výsledek hospodaření je dán právě rozdílem mezi výnosy a náklady. Základní postup při jejich účtování upravuje český účetní standard pro podnikatele č. 019 Náklady a výnosy (dále jen „ČÚS č. 019“) v souladu se ZÚ a prováděcí vyhláškou k ZÚ.

Členění nákladů a výnosu lze provést z celé řady různých hledisek. Z hlediska vykazování výsledku hospodaření se člení na provozní a finanční. Z hlediska daňových potřeb se člení na daňově účinné a daňově neúčinné. Z hlediska věcné a časové souvislosti se člení na náklady a výnosy související s běžným účetním obdobím, s minulými účetními obdobími, nebo s příštími účetními obdobími. Z hlediska významnosti jsou náklady a výnosy ve významných částkách a v nevýznamných částkách. Z hlediska kalkulačního se náklady člení na přímé a nepřímé. Dále se mohou náklady dělit např. na fixní (pevné), nebo variabilní (proměnné).

Primární zásadou, na kterou je třeba brát zřetel při účtování nákladů a výnosů, je jejich účtování do období, se kterým časově a věcně souvisí. Dále je nezbytně nutné respektovat zákaz kompenzace neboli vzájemného zúčtování a časové rozlišení, (Chalupa, 216).

#### 3.5.1 Náklady

Nákladové účty jsou výsledkovými účty vyjadřujícími spotřebu v peněžním ocenění. Pro vznik nákladu je rozhodující okamžik uskutečnění spotřeby.

Náklady se účtují narůstajícím způsobem po celé účetní období na stranu Má Dáti účtů v 5. účtové třídě. No konci období se celkový roční obrát těchto účtů vykáže na závěrkovém účtu zisků a ztrát.

Náklady, z hlediska druhového členění, jsou uvedeny v 5. účtové třídě, a to podle jednotlivých účtových skupin, kterými jsou:

- spotřebované nákupy,
- služby,
- osobní náklady,
- daně a poplatky,
- jiné provozní náklady,

- odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky v provozní oblasti,
- finanční náklady,
- rezervy a opravné položky ve finanční oblasti,
- změna stavu zásob vlastní činnosti a aktivace,
- daně z příjmů, převodové účty a rezerva na daň z příjmů.

Mezi daňově neuznatelné náklady patří:

- náklady na pohonné hmoty motorových vozidel zařazených v obchodním majetku, účtované na účtu spotřeba materiálu, avšak pouze za předpokladu, že namísto těchto nákladů jsou uplatňovány paušální výdaje na dopravu,
- náklady na reprezentaci v podobě pohoštění, občerstvení a darů, přičemž za dar nelze považovat reklamní či propagační předmět, který je opatřen jménem nebo ochrannou známkou poskytovatele tohoto předmětu nebo názvem propagovaného zboží nebo služby, jehož hodnota bez daně z přidané hodnoty nepřesahuje částku 500 Kč a který není předmětem spotřební daně, s výjimkou tichých vín,
- sražené pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění a pojistné na důchodové spoření, účtované na účtu zákonného sociálního pojištění, a to pouze za předpokladu, že nebylo odvedeno do konce následujícího kalendářního měsíce po uplynutí zdaňovacího období,
- ostatní sociální pojištění, jinak řečeno sociální a zdravotní pojištění nad limit zákonného pojištění,
- sociální náklady vztahující se k individuálnímu podnikateli, jedná se o náklady v podobě pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění osoby samostatně výdělečně činné,
- ostatní sociální náklady, např. částka příspěvku na stravování hrazené zaměstnavatelem nad limit stanovený zákonem, příspěvky na kulturní pořady a sportovní akce, možnost využití rekreační, zdravotnická, vzdělávací, předškolní, tělovýchovné a sportovní zařízení, podnikových knihoven, nealkoholické nápoje poskytnuté zaměstnancům ke spotřebě na pracovišti,
- daň z nemovitých věcí, v případě že je neuhrazena,

- zůstatková cena prodaného dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku, pokud účetní zůstatková cena převyšuje daňovou zůstatkovou cenu prodaného majetku,
- poskytnutá bezúplatná plnění účtovaná na účtu darů,
- nezaplacená sankce ze smluvních vztahů na účtu smluvních pokut a úroků z prodlení,
- ostatní pokuty a penále, jedná se např. o pokuty a penále vyúčtované zdravotní pojišťovnou nebo správou sociálního zabezpečení, úroky za posečkání daně a cla, úroky z prodlení,
- hodnota pohledávky převyšující příjem z postoupení, odpis pohledávky při nesplnění podmínek na účtu odpis pohledávky,
- ostatní provozní náklady, jako jsou členské příspěvky hrazené příjemcem, u kterého jsou osvobozené od daně, úplaty za kapitalizovaný důchod při pracovních úrazech a nemocech z povolání,
- manka a škody na majetku přesahující výši jejich náhrad,
- odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku v částkách účetních odpisů, které přesahují daňové odpisy,
- tvorba a zúčtování ostatních rezerv, jedná se o změnu stavu rezerv na záruční opravy, soudní spory, nevyúčtované sankce ze závazkových vztahů, které souvisí s provozními náklady,
- tvorba a zúčtování komplexních nákladů příštích období, např. náklady na technický rozvoj apod.,
- zúčtování opravek vztahujících se k oceňovacímu rozdílu k nabytému majetku při vkladu podniku či přeměně společnosti,
- tvorba a zúčtování ostatních opravných položek v provozní činnosti, jedná se o změnu stavu opravných položek souvisejících s přechodným snížením ocenění dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku, zásob a pohledávek,
- prodané cenné papíry a podíly v hodnotě převyšující zákonné limity,
- úroky převyšující zákonné limity,
- manka a škody na finančním majetku přesahující výši náhrad,
- tvorba a zúčtování finančních rezerv, za což může být považována změna stavu rezerv souvisejících s finančními náklady,
- tvorba a zúčtování opravných položek ve finanční činnosti, jedná se o změnu stavu opravných položek souvisejících s přechodným snížením ocenění u dlouhodobého nebo krátkodobého finančního majetku,

- splatná daň z příjmů z běžné činnosti.
- odložená daň z příjmů z běžné činnosti,
- dodatečné odvody daně z příjmů,
- převod podílu na výsledku hospodaření společníkům obchodní korporace,
- tvorba a zúčtování rezervy na daň z příjmů.

### 3.5.2 Výnosy

Výnosové účty jsou výsledkovými účty vyjadřujícími výkon v peněžním ocenění. Pro vznik výnosu je rozhodující okamžik uskutečnění výkonu.

Výnosy se účtují narůstajícím způsobem po celé účetní období na stranu Dal účtů v 6. účtové třídě. Na konci období se celkový roční obrat těchto účtů vykáže na závěrkovém účtu zisků a ztrát.

Výnosy, z hlediska druhového členění, jsou uvedeny v 6. účtové třídě, a to podle jednotlivých účtových skupin, kterými jsou:

- tržby za vlastní výkony a zboží,
- jiné provozní výnosy,
- finanční výnosy,
- převodové účty.

Mezi daňově neuznatelné výdaje patří:

- smluvní pokuty a úroky z prodlení, které nejsou uhrazené,
- výnosy z odepsaných pohledávek, pokud odepsaná pohledávka nebyla daňově uznatelným nákladem,
- úroky osvobozené od daně,
- dividendy, které již podlely srážkové dani, účtované na účtech výnosů z dlouhodobého finančního majetku a výnosů z krátkodobého finančního majetku.



### **3.6 Výsledek hospodaření a základ daně**

Výsledek hospodaření se zjistí tak, že od výnosů odečteme náklady. Tyto výnosy a náklady musíme upravit o položky, které do základu daně nelze zahrnout.

Základ daně je získán po veškerých úpravách výsledku hospodaření, tento základ daně je možné snížit také o daňovou ztrátu minulých let. Základ daně po odečtení ztráty se upraví o nezdaniitelné částky dle § 15 ZDP a o položky odčitatelné od základu daně dle § 34 ZDP. Základ daně snížený o nezdaniitelné částky a položky odčitatelné od základu daně se zaokrouhluje na sto korun dolů a z tohoto zaokrouhleného základu daně se počítá výsledná daňová povinnost podnikatele. Pro fyzické osoby je aktuální sazba daně dle § 16 ZDP 15 %.

K této problematice je provedena podrobná analýza se zaměřením na získání výsledku hospodaření a optimálního základu daně s porovnáním výsledku s daňovou evidencí v kapitole 4.

## **4 Analýza vlivu účetnictví a daňové evidence na výsledek hospodaření a základ daně**

Tato kapitola obsahuje komplexní příklad pro výpočet výsledku hospodaření a základu daně se závěrečnou analýzou výhod a nevýhod při vedení daňové evidence nebo účetnictví u individuálního podnikatele, se kterým se seznámíme v kapitole 4.1.

Kapitola 4.1 je zaměřena na základní informace o podnikateli, stručnou charakteristiku jeho podnikatelské činnosti a pro potřeby této práce výčet určitého počtu uskutečněných transakcí, resp. účetních případů po celou dobu podnikání – bereme v úvahu jeden rok. Tyto hospodářské operace jsou vybrány tak, aby je bylo možné do daňové evidence nebo účetnictví zobrazit a aby zřetelně zobrazovaly případný vzniklý rozdíl.

V kapitole 4.2 je znázorněn postup pro zjištění základu daně při vedení daňové evidence po celou dobu podnikání, se zřetelem na to, že je vybrán pouze omezený počet hospodářských transakcí, na základě skutečností uvedených v předchozí kapitole.

V kapitole 4.3 je znázorněn postup pro zjištění základu daně při vedení účetnictví, opět na základě stejných předpokladů jako při zobrazení daňové evidence, tedy dle individuálního podnikatele charakterizovaného v kapitole 4.1.

Kapitola 4.4 obsahuje analýzu zjištěných výsledků metodou vícekritériálního rozhodování.

### **4.1 Individuální podnikatel**

Hlavní činností podnikatele je výroba a montáž vlastních výrobků - hliníkových oken. Vedlejší činností je nákup a prodej zboží, montáže a servisy v této oblasti. Podnikatel zatím není plátcem DPH.

Za základní materiál pro výrobu konečných výrobků jsou považovány hliníkové profily a okenní skla, pomocným materiálem při výrobě jsou závitové šrouby, těsnící gumy, podložky a další. Materiálem pomocným při montáži jsou např. montážní těsnící pěny, podložky, šrouby, a další. Konečným výrobkem jsou tedy hliníková okna. Za zboží jsou považována plastová okna, parapety, žaluzie a rolety, sítě proti hmyzu. Poskytnutými službami jsou montáže vlastních výrobků, montáže nakoupeného zboží a průběžné prohlídky, servisy a opravy.

Podnikatel zahájil podnikatelskou činnost začátkem sledovaného období, do podnikání vložil peněžní prostředky, stroj a příslušenství potřebné k výrobě výrobků a dodávkový automobil, tento hmotný majetek vlastnil již dříve. U automobilu jsou účetní odpisy rovnoměrné po dobu 10 let a daňové odpisy jsou počítány také rovnoměrným způsobem. Vzhledem k tomu, že v technickém průkazu automobilu je jako provozovatel zapsán sám podnikatel, který tento automobil používá k podnikatelské činnosti, stává se poplatníkem silniční daně, kterou pro účely tohoto příkladu odvádí jednou ročně v celkové výši, zálohy na silniční daň nebereme v úvahu. U stroje jsou účetní odpisy rovnoměrné po dobu 20 let a daňové odpisy jsou počítány opět rovnoměrně. Začátkem podnikání si podnikatel zřídil provozní úvěr, který mu byl později připsán na bankovní účet, přičemž první splátka včetně ročních úroků byla odvedena z bankovního účtu v průběhu období. Podnikatel provádí svou podnikatelskou činnost v dílně, která je zároveň i skladem materiálu, kterou si pronajímá za měsíční nájemné v částce 15 000 Kč, nájemné platí začátkem roku na celý rok na základě přijaté faktury. Pronajatou dílnu bylo třeba opravit a přizpůsobit požadavkům podnikatele, po domluvě s pronajímatelem bylo provedeno technické zhodnocení pronajatých prostor. Účetní odpisy technického zhodnocení jsou stejné jako daňové. Sklad zboží podnikatel nepotřebuje, protože zboží nakupuje až po jeho objednání zákazníky, jedná se především o příslušenství k oknům. Během podnikatelské činnosti byl proveden nákup veškerého materiálu potřebného při výrobě i montáži. Dílnu, zásoby i automobil má poplatník pojištěný u pojišťovny, pojistné platí jednou ročně na základě dodavatelské faktury. Část materiálu bylo vydáno do spotřeby a byly vyrobeny hotové výrobky, které byly brzy prodány a odběratelem bezproblémově uhrazeny. Prostřednictvím vlastního automobilu byl proveden nákup zboží, které bylo ihned prodáno zákazníkům s obchodní přírůžkou 40 % stejně jako u prodeje výrobků. V průběhu roku byly poskytnuty služby zákazníkům. Byl proveden převod peněžních prostředků z bankovního účtu do pokladny. Poplatky za vedení účtů jsou fixní částkou 150 Kč. V rámci podpory a propagace podnikatelské činnosti byly vynaloženy výdaje na reklamní akce v podobě odborných časopisů a propagačních letáků. V průběhu roku došlo ke zničení majetku v podobě zásob záplavou, náhradu za zničený majetek dostal podnikatel od pojišťovny v plné výši. Podnikatel provádí občasné výběry z bankomatu pro svou vlastní potřebu. Ke konci období, na základě inventarizace materiálu, byl zjištěn úbytek materiálu v hodnotě 5 500 Kč. Norma přirozených úbytků je stanovena v částce 5 000 Kč. SP a ZP si podnikatel platí v minimální výši platné pro rok 2018. Pro účely tohoto příkladu jsou veškeré pravidelné hospodářské operace, jako je nákup materiálu, zboží, pohonných hmot, služeb v podobě poštovního, poskytnutí služeb, prodej výrobků a zboží, platba SP a ZP, jsou pro účely tohoto příkladu znázorněny pouze

jednou, i přesto že je zřejmé že tyto úkony se během období pravidelně opakují. V rámci tohoto příkladu podnikatel neodváděl zálohy na daň z příjmu, výsledná daň je tedy celková daňová povinnost za dané období. Podnikatel má nárok na základní slevu na dani ve výši 24 840 Kč za kalendářní rok, další slevy neuplatňuje.

### **Hospodářské operace:**

1. Úhrada správního poplatku za zřízení živnostenského oprávnění - 1 500 Kč
2. Úhrada poplatku za právní poradenskou činnost související se zahájením podnikání - 8 000 Kč
3. Vklad hotovosti do pokladny - 100 000 Kč
4. Vklad peněžních prostředků na bankovní účet - 1 000 000 Kč
5. Vklad automobilu do obchodního majetku oceněného v hodnotě 350 000 Kč
6. Vklad stroje do obchodního majetku oceněného v hodnotě 250 000 Kč
7. Pronájem prostor určených k podnikání – fakturované roční nájemné – 180 000 Kč
8. Technické zhodnocení pronajatých prostor - 100 000 Kč
9. Připsání provozního úvěru na základě bankovního výpisu ve výši 1 000 000 Kč
10. Nákup základního materiálu určeného k výrobě konečných výrobků – celková fakturovaná částka - 363 000 Kč
11. Nákup pomocného materiálu potřebného k výrobě a montáži konečných výrobků – celková částka v hotovosti - 90 000 Kč
12. Na základě bankovního výpisu – úhrada faktury za nájem 180 000 Kč
13. Na základě bankovního výpisu – úhrada faktury za materiál 363 000 Kč
14. Spotřeba základního materiálu v hodnotě 280 000 Kč a pomocného materiálu v hodnotě 60 000 Kč
15. Výroba vlastních výrobků oceněných částkou 440 000 Kč

16. Prodej vlastních výrobků – celková fakturovaná částka – 616 000 Kč
17. Nákup zboží – celková částka v hotovosti – 60 500 Kč
18. Vlastní doprava při nákupu zboží 1 000 Kč
19. Na základě bankovního výpisu – úhrada odběratelské faktury za prodané vlastní výrobky v celkové částce 616 000 Kč
20. Prodej zboží – celková částka v hotovosti - 86 100 Kč
21. Poskytnutí služeb – celková částka v hotovosti – 150 000 Kč
22. Převod peněžních prostředků z bankovního účtu do pokladny – pokladní příjem 50 000 Kč
23. Převod peněžních prostředků z bankovního účtu do pokladny – výpis z účtu 50 000 Kč
24. Splátka provozního úvěru na základě bankovního výpisu 80 000 Kč
25. Úroky z úvěru na základě bankovního výpisu 20 000 Kč
26. Poplatky za vedení bankovního účtu – dle výpisu z účtu 150 Kč
27. Výdaje na reklamu a propagaci – hotově 1 000 Kč
28. Pojištění dílny, zásob a automobilu – faktura ve výši 2 500 Kč
29. Úhrada faktury pojišťovně bankovním převodem ve výši 2 500 Kč
30. Náklady na pohonné hmoty – hotově – 5 000 Kč
31. Silniční daň – odvod z bankovního účtu 3 600 Kč
32. Zničení majetku z důvodu záplavy v hodnotě 30 000 Kč, přiznaná výše náhrady od pojišťovny je v celkové částce škody
33. Náhrada od pojišťovny za vzniklou škodu na majetku způsobenou záplavou připsaná na bankovní účet ve výši 30 000 Kč
34. Pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti 2 189 Kč
35. Pojistné na veřejné zdravotní pojištění 2 024 Kč

36. SP a ZP hrazené formou složenky – poštovné – 45 Kč
37. Výběr z bankovního účtu pro osobní spotřebu – 20 000 Kč
38. Úbytky materiálu do normy přirozených úbytků v hodnotě 5 000 Kč
39. Úbytky materiálu nad normu přirozených úbytků v hodnotě 1 500 Kč
40. Roční odpis automobilu
- a) Daňový odpis - 38 500 Kč
  - b) Účetní odpis - 35 000 Kč
41. Roční odpis stroje
- a) Daňový odpis - 27 500 Kč
  - b) Účetní odpis – 12 500 Kč
42. Roční odpis technického zhodnocení
- a) Daňový odpis - 3 334 Kč
  - b) Účetní odpis – 3 334 Kč

## **4.2 Daňová evidence u individuálního podnikatele**

### **Peněžní deník**

Do peněžního deníku uvádíme příjmy a výdaje placené hotově nebo přes bankovní účet. Nejprve je důležité rozdělit veškeré příjmy a výdaje na ty, které ovlivňují základ daně, tedy daňové, a ty, které základ daně neovlivňují, tedy nedaňové. Sloupec průběžných položek v deníku slouží k uvedení převodů peněžních prostředků mezi pokladnou a bankovním účtem, tyto převody evidujeme z důvodu časového nesouladu mezi pohybem peněz v hotovosti a pohybem na bankovním účtu, protože záznam z bankovního účtu máme až po obdržení výpisu. Tyto průběžné položky pro zjištění základu daně potřebné nejsou, ovšem pro přehlednější evidenci je uvádíme. U faktur je v evidenci příjmů a výdajů důležité datum úhrady, ostatní data v tomto případě slouží pouze pro informační účely.

Do peněžního deníku, znázorněného v Tab. 4.1, uvedeme tyto hospodářské operace:

Úhrada správního poplatku za zřízení živnostenského oprávnění, úhrada správního poplatku za zřízení živnostenského oprávnění – jedná se o zřizovací výdaje, které jsou daňově uznatelné.

Provedené technické zhodnocení pronajatého majetku, které bude nedaňovým výdajem, daňovým výdajem bude až jeho postupné odpisování.

Připsání provozního úvěru na bankovní účet je nedaňovým příjmem a jeho splátky jsou nedaňovým výdajem, za daňový výdaj se považují úroky z tohoto podnikatelského úvěru.

Nákup pomocného materiálu potřebného k výrobě a montáži konečných výrobků – hotově provedený nákup se uvádí jako daňový výdaj.

Na základě bankovního výpisu – úhrada faktury za nájem a faktury za materiál – jedná se o daňově uznatelný výdaj.

Nákup zboží včetně přepravních výloh v podobě vlastní dopravy při nákupu zboží – hotově – daňový výdaj v peněžním deníku.

Prodej zboží, poskytnutí služeb – v hotovosti jako daňový příjem v peněžním deníku.

Na základě bankovního výpisu – úhrada odběratelské faktury za prodej vlastních výrobků – jedná se o daňově uznatelný příjem.

Převod peněžních prostředků z bankovního účtu do pokladny – pokladní příjem v peněžním deníku se uvádí ve sloupci průběžných položek a úbytek na bankovním účtu na základě výpisu z účtu se opět uvádí ve sloupci průběžných položek.

Poplatky za vedení bankovního účtu – jedná se o daňový výdaj.

Výdaje na reklamu a propagaci – daňově uznatelný výdaj.

Úhrada faktury pojišťovně za pojištění dílny, zásob a automobilu je daňovým výdajem, neboť se jedná o pojištění vztahující se k majetku a činnosti.

Náklady na pohonné hmoty, stejně jako silniční daň, je možné zahrnout do daňových výdajů, jelikož je automobil zařazen do obchodního majetku.

Náhrada od pojišťovny za vzniklou škodu na majetku způsobenou záplavou – daňově uznatelný příjem

Pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění, vzhledem k tomu, že se jedná o sociální náklady osoby samostatně výdělečně činné, nelze do daňových výdajů zahrnout. Ovšem vedlejší náklady v podobě poštovného při platbě sociálního a zdravotního pojištění složenkou do daňových výdajů zahrnout již lze.

Osobní spotřeba dle výpisu z účtu je nedaňovým výdajem.

Do daňových výdajů nelze zahrnout úbytky materiálu do normy přirozených úbytků, tento materiál byl do daňových výdajů zahrnut již v okamžiku nákupu, zahrnují se tedy do výdajů nedaňových. Úbytky materiálu nad normu přirozených úbytků zvyšují základ daně.

V peněžním deníku v položkách daňových výdajů se musí objevit taky odpisy, v našem případě odpisy automobilu, stroje a provedeného technického zhodnocení na pronajaté budově.



**Tab. 4. 1 Peněžní deník**

Doklad	Datum	Typ	OZNAČENÍ TRANSAKCE	Příjmy celkem	PŘÍJMY		Výdaje celkem	VÝDAJE		Průběžné položky	
					Daňové	Nedaňové		Daňové	Nedaňové	Příjmy	Výdaje
1	2.1.	P	Zřizovací výdaj	0			1 000	1 000			
2	3.1.	P	Zřizovací výdaj	0			8 000	8 000			
8	9.1.	P	Provedené TZ				100 000		100 000		
9	12.1.	B	Připsání provozního úvěru	1 000 000		1 000 000					
11	14.1.	P	Nákup pomocného materiálu	0			90 000	90 000			
12	15.1.	B	Úhrada faktury za nájem	0			180 000	180 000			
13	16.1.	B	Úhrada faktury za materiál	0			363 000	363 000			
17	29.1.	P	Nákup zboží	0			60 500	60 500			
18	29.1.	P	Doprava zboží	0			1 000	1 000			
19	30.1.	B	Úhrada faktury za výrobky	616 000	616 000		0				
20	2.2.	P	Prodej zboží	86 100	86 100		0				
21	2.2.	P	Poskytnutí služeb	150 000	150 000		0				
22	10.3.	P	Převod do pokladny z BÚ	0			0			50 000	
23	11.3.	B	Převod do pokladny z BÚ	0			0				50 000
24	10.4.	B	Sp. látka úvěru	0			80 000		80 000		
25	10.4.	B	Úroky z úvěru	0			20 000	20 000			
26	31.5.	B	Poplatky za vedení účtu	0			150	150			
27	15.6.	P	Výdaje na reklamu a propagaci	0			1 000	1 000			
29	25.8.	B	Úhrada pojištění majetku	0			2 500	2 500			
30	5.9.	P	Náklady na PHM	0			5 000	5 000			
31	10.9.	B	Silniční daň	0			3 600	3 600			
33	20.10.	B	Náhrada od pojišťovny	30 000	30 000		0	0			
34	1.11.	P	Úhrada SP	0			2 189		2 189		
35	1.11.	P	Úhrada ZP	0			2 024		2 024		
36	1.11.	P	Poštovné	0			45	45			
37	1.12.	B	Osobní spotřeba	0			20 000		20 000		
38	31.12.	P	Úbytky materiálu do normy	0			5 000		5 000		
39	31.12.	P	Úbytky materiálu nad normu	0			-1 500	-1 500			
40	31.12.	P	Roční odpis automobilu	0			38 500	38 500			
41	31.12.	P	Roční odpis stroje	0			27 500	27 500			
42	31.12.	P	Roční odpis TZ	0			3 334	3 334			
			<b>součet</b>	1 882 100	882 100	1 000 000	1 012 842	803 629	209 213	50 000	50 000

Zdroj: vlastní zpracování

### **Kniha pohledávek**

Do knihy pohledávek, znázorněné v Tab. 4.2, uvedeme tyto hospodářské operace:

Vystavená faktura za prodané vlastní výrobky a následné zapsání úhrady této faktury odběratelem.

Přiznaná výše náhrady za zničení majetku z důvodu záplavy, včetně zápisu o plnění této škodné události.

**Tab. 4. 2 Kniha pohledávek**

Doklad	Datum	OZNAČENÍ TRANSAKCE	Částka	Splatnost	Doklad zaplacení	Datum zaplacení
16	26.1.	Faktura za prodej vlastních výrobků	616 000	9.2.	19	30.1.
32	1.10.	Nárok na náhradu od pojišťovny	30 000	1.12.	33	20.10.
		<b>součet</b>	646 000			

Zdroj: vlastní zpracování

### Kniha dluhů

Do knihy dluhů, znázorněné v Tab. 4.3, uvedeme tyto hospodářské operace:

Přijatá faktura za roční nájemné pronajatých prostor určených k podnikání, včetně následného zápisu o úhradě.

Přijatá faktura za nákup základního materiálu určeného k výrobě konečných výrobků, včetně následného zápisu o úhradě.

Pojištění dílny, zásob a automobilu a následující zápis o úhradě.

**Tab. 4.3 Kniha dluhů**

Doklad	Datum	OZNAČENÍ TRANSAKCE	Částka	Splatnost	Doklad zaplacení	Datum zaplacení
7	8.1.	Faktura za roční nájemné	180 000	8.2.	12	15.1.
10	13.1.	Faktura za nákup materiálu	363 000	27.1.	13	16.1.
28	11.8.	Pojištění majetku	2 500	11.9.	29	25.8.
		<b>součet</b>	545 500			

Zdroj: vlastní zpracování

## Kniha evidence majetku

Knihu evidence majetku je vedena prostřednictvím jednotlivých karet, které se vztahují ke konkrétnímu majetku. Vedeme je k evidenci hmotného majetku, a především jeho odpisů, které jsou daňově uznatelným výdajem, v našem případě se jedná o tento majetek:

Automobil vložený do obchodního majetku oceněný v hodnotě 350 000 Kč, zapsaný na kartě DM č. 1 v Tab. 4.4

Stroj vložený do obchodního majetku oceněný v hodnotě 250 000 Kč, zapsaný na kartě DM č. 2 v Tab. 4.5.

Provedené technické zhodnocení pronajatých prostor k podnikání ve výši 100 000 Kč, zapsané na kartě DM č. 3 v Tab. 4.6.

**Tab. 4.4 Karta DM č. 1**

Karta dlouhodobého hmotného majetku				
Rok:	2018	Číslo karty:	1	
Název:	Automobil			
Popis:	Osobní dodávkový automobil. Objem motoru: 2 900 cm <sup>3</sup>			
Inventární číslo:	1	Způsob odpisování:	Rovnoměrný	
Způsob pořízení:	Vklad	Odpisová skupina:	2	
Datum pořízení:	6.1.	Odpisové sazby:	11,00 a 22,25	
Tvorba pořizovací ceny				
Datum	Číslo dokladu	Text	Pořizovací cena	
6.1.	5	Vklad do obchodního majetku	350 000	
Celková pořizovací cena:			350 000	
Daňové odpisy				
Pořadové číslo	Rok	Vstupní cena	Odpisy	Zůstatková cena
1	2018	350 000,00	38 500,00	311 500,00
2	2019	311 500,00	77 875,00	233 625,00
3	2020	233 625,00	77 875,00	155 750,00
4	2021	155 750,00	77 875,00	77 875,00
5	2022	77 875,00	77 875,00	0,00

Zdroj: vlastní zpracování

**Tab. 4.5 Karta DM č. 2**

Karta dlouhodobého hmotného majetku				
Rok:	2018	Číslo karty:	2	
Název:	Stroj			
Popis:	Výrobní stroj			
Inventární číslo:	2	Způsob odpisování:	Rovnoměrný	
Způsob pořízení:	Vklad	Odpisová skupina:	2	
Datum pořízení:	7.1.	Odpisové sazby:	11,00 a 22,25	
Tvorba pořizovací ceny				
Datum	Číslo dokladu	Text	Pořizovací cena	
6.1.	5	Vklad do obchodního majetku	250 000	
Celková pořizovací cena:			250 000	
Daňové odpisy				
Pořadové číslo	Rok	Vstupní cena	Odpisy	Zůstatková cena
1	2018	250 000,00	27 500,00	222 500,00
2	2019	222 500,00	55 625,00	166 875,00
3	2020	166 875,00	55 625,00	111 250,00
4	2021	111 250,00	55 625,00	55 625,00
5	2022	55 625,00	55 625,00	0,00

Zdroj: vlastní zpracování

**Tab. 4.6 Karta DM č. 3**

Karta dlouhodobého hmotného majetku				
Rok:		2018	Číslo karty:	3
Název:		Technické zhodnocení		
Popis:		Provedené technické zhodnocení pronajatých prostor		
Inventární číslo:		3	Způsob odpisování:	Zrychlený
Způsob pořízení:		TZ	Odpisová skupina:	5
Datum pořízení:		9.1.	Odpisové koeficienty:	30 a 31
Tvorba pořizovací ceny				
Datum	Číslo dokladu	Text		Pořizovací cena
9.1.	8	Provedené technické zhodnocení		100 000
Celková pořizovací cena:				100 000
Daňové odpisy				
Pořadové číslo	Rok	Vstupní cena	Odpisy	Zůstatková cena
1	2018	100 000,00	3 334,00	96 666,00

Zdroj: vlastní zpracování

### **Kniha zásob**

Kniha evidence zásob je vedena prostřednictvím jednotlivých karet, které se vztahují ke konkrétním zásobám. Vedeme je k evidenci veškerého materiálu, zboží, výrobků. Slouží k porovnání stavu těchto zásob na příslušných kartách a stavu fyzickém, přičemž zjišťujeme inventarizační rozdíly, v našem případě se jedná o tyto zásoby:

Základní materiál určený k výrobě konečných výrobků a jeho úbytky, vedený na kartě zásob č. v Tab. 4.7.

Pomocný materiál určený k výrobě a montáži konečných výrobků a jeho následná spotřeba, vedený na kartě zásob č. 2 v Tab. 4.8.

Vlastní výrobky a jejich následný úbytek z důvodu prodeje, vedené na kartě zásob č. 3 v Tab. 4.9.

Zboží a jeho úbytek v důsledku prodeje, vedené na kartě zásob č. 4 v Tab. 4.10.

**Tab. 4.7 Karta zásob č. 1**

Karta evidence zásob					
Rok:		2018		Číslo karty:	1
Název:		Základní materiál			
Popis:		Hliníkové profily, okenní skla			
Datum	Číslo dokladu	Příjem / Výdaj	Text	Celková cena v Kč bez DPH	Zůstatek v Kč
Počáteční stav					0
13.1.	10	Příjem	Nákup materiálu	363 000	363 000
20.1.	14	Výdaj	Spotřeba materiálu	280 000	83 000
1.10.	32	Výdaj	Škoda na materiálu	30 000	53 000
Konečný stav					53 000

Zdroj: vlastní zpracování

**Tab. 4.8 Karta zásob č. 2**

Karta evidence zásob					
Rok:		2018		Číslo karty:	2
Název:		Pomocný materiál			
Popis:		Závitové šrouby, těsnící gumy, podložky a další			
Datum	Číslo dokladu	Příjem / Výdaj	Text	Celková cena v Kč bez DPH	Zůstatek v Kč
Počáteční stav					0
14.1.	11	Příjem	Nákup materiálu	90 000	90 000
20.1.	14	Výdaj	Spotřeba materiálu	60 000	30 000
31.12.	38	Výdaj	Úbytek do normy	5 000	25 000
31.12.	39	Výdaj	Úbytek nad normu	1 500	23 500
Konečný stav					23 500

Zdroj: vlastní zpracování

**Tab. 4.9 Karta zásob č. 3**

Karta evidence zásob					
Rok:		2018		Číslo karty:	3
Název:		Výrobky			
Popis:		Hliníková okna			
Datum	Číslo dokladu	Příjem / Výdaj	Text	Celková cena v Kč bez DPH	Zůstatek v Kč
Počáteční stav					0
23.1.	15	Příjem	Výroba výrobků	440 000	440 000
26.1.	16	Výdaj	Prodej výrobků	440 000	0
Konečný stav					0

Zdroj: vlastní zpracování

**Tab. 4.10 Karta zásob č. 4**

Karta evidence zásob					
Rok:		2018		Číslo karty:	4
Název:		Zboží			
Popis:		Plastová okna, parapety, žaluzie a rolety, sítě proti hmyzu			
Datum	Číslo dokladu	Příjem / Výdaj	Text	Celková cena v Kč bez DPH	Zůstatek v Kč
Počáteční stav					0
29.1.	17	Příjem	Nákup zboží	60 500	60 500
2.2.	20	Výdaj	Prodej zboží	60 500	0
Konečný stav					0

Zdroj: vlastní zpracování

### Výsledek hospodaření, základ daně a daň

Jak již bylo zmíněno v teoretické části, základ daně v daňové evidenci je dán rozdílem mezi daňovými příjmy a daňovými výdaji.

**Daňové příjmy = 882 100,-**

**Daňové výdaje = 803 629,-**

Základ daně = 882 100 – 803 629

**Základ daně = 78 471,-**

Pro zjištění daňové povinnosti základ daně zaokrouhlíme na celé tisíce dolů, vzhledem k tomu, že se jedná o roční zúčtování. Daň je ve výši 15 % ze zaokrouhleného základu daně a následně ji snížíme o základní slevu na poplatníka ve výši 24 840,-.

Zaokrouhlený základ daně = 78 000,-

Daň = 11 700,-

**Daň po slevách = 0**

Výsledná daňová povinnost vyšla nulová, neboť uplatněná sleva na dani převyšuje vypočtenou daň před slevami.

### **4.3 Účetnictví u individuálního podnikatele**

#### **Deník**

Do deníku, uvedeného v Tab. 4.11, zapisujeme veškeré účetní operace, které podnikatel uskutečnil v průběhu účetního období, jímž je kalendářní rok, a to chronologicky uspořádané. Některé operace je třeba rozdělit na dva účetní případy, na rozdíl od zápisů v daňové evidenci.

K účtování, v deníku i v hlavní knize, podnikatel používá tyto účty dle účtového rozvrhu:

021 – Stavby

022 – Hmotné movité věci a jejich soubory

041 – Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek

081 – Oprávky ke stavbám

082 – Oprávky k hmotným movitým věcem a jejich souborům

111 – Pořízení materiálu

112 – Materiál na skladě

123 – Výrobky

131 – Pořízení zboží

132 – Zboží na skladě a v prodejnách



211 – Pokladna  
221 – Peněžní prostředky na účtech  
261 – Peníze na cestě  
311 – Pohledávky z obchodních vztahů  
321 – Dluhy z obchodních vztahů  
336 – Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění  
341 – Daň z příjmů  
345 – Ostatní daně a poplatky  
378 – Jiné pohledávky  
461 – Dlouhodobé dluhy k úvěrovým institucím  
491 – Účet individuálního podnikatele  
501 – Spotřeba materiálu  
504 – Prodané zboží  
513 – Náklady na reprezentaci  
518 – Ostatní služby  
526 – Sociální náklady individuálního podnikatele  
531 – Daň silniční  
538 – Ostatní daně a poplatky  
548 – Ostatní provozní náklady  
549 – Manka a škody z provozní činnosti  
551 – Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku  
562 – Úroky  
568 – Ostatní finanční náklady  
583 – Změna stavu výrobků  
591 – Daň z příjmů - splatná  
601 – Tržby za vlastní výrobky  
602 – Tržby z prodeje služeb  
604 – Tržby za zboží  
649 – Mimořádné provozní výnosy  
702 – Konečný účet rozvahový  
710 – Účet zisků a ztrát

**Tab. 4.11 Deník**

Číslo	Datum	Doklad	Text	Částka v Kč	Účtování	
					MD	D
1.	2.1.	1	Úhrada správního poplatku	1 500	538	211
2.	3.1.	2	Poplatek za poradenskou činnost	8 000	518	211
3.	4.1.	3	Vklad hotovosti	100 000	211	491
4.	5.1.	4	Vklad peněžních prostředků na BÚ	1 000 000	221	491
5.	6.1.	5	Vklad automobilu	350 000	022	491
6.	7.1.	6	Vklad stroje	250 000	022	491
7.	8.1.	7	PFA za nájemné	180 000	518	321
8.	9.1.	8a	Provedené TZ pronajatých prostor	100 000	041	211
9.	9.1.	8b	Zařazení TZ	100 000	021	041
10.	12.1.	9a	Připsání provozního úvěru na BÚ	1 000 000	221	261
11.	12.1.	9b	Provozní úvěr	1 000 000	261	461
12.	13.1.	10a	PFA za nákup základního materiálu	363 000	111	321
13.	13.1.	10b	Zařazení základního materiálu	363 000	112.1	111
14.	14.1.	11a	Nákup pomocného materiálu hotově	90 000	111	211
15.	14.1.	11b	Zařazení pomocného materiálu	90 000	112.2	111
16.	15.1.	12	Úhrada PFA za nájemné	180 000	321	221
17.	16.1.	13	Úhrada PFA za nákup materiálu	363 000	321	221
18.	20.1.	14a	Spotřeba základního materiálu	280 000	501	112.1
19.	20.1.	14b	Spotřeba pomocného materiálu	60 000	501	112.2
20.	23.1.	15	Výroba vlastních výrobků	440 000	123	583
21.	26.1.	16a	Vyřazení výrobků z důvodu prodeje	440 000	583	123
22.	26.1.	16b	VFA za prodané vlastní výrobky	616 000	311	601
23.	29.1.	17	Nákup zboží hotově	60 500	131	211
24.	29.1.	18a	Doprava zboží	1 000	131	211
25.	29.1.	18b	Zařazení zboží	61 500	132	131
26.	30.1.	19	Úhrada VFA za prodané výrobky	616 000	221	311
27.	1.2.	20a	Vyřazení prodaného zboží	61 500	504	132
28.	1.2.	20b	Prodej zboží hotově	86 100	211	604
29.	2.2.	21	Poskytnutí služeb hotově	150 000	211	602
30.	10.3.	22	Převod hotovosti do pokladny	50 000	211	261
31.	11.3.	23	Převod z BÚ	50 000	261	221
32.	10.4.	24a	Splátka provozního úvěru z BÚ	80 000	261	221
33.	10.4.	24b	Splátka provozního úvěru	80 000	461	261
34.	10.4.	25	Úroky z úvěru	20 000	562	221
35.	31.5.	26	Poplatky za vedení BÚ	150	568	221
36.	15.6.	27	Výdaje na reklamu a propagaci	1 000	513	211
37.	11.8.	28	Pojištění majetku - faktura	2 500	548	321
38.	25.8.	29	Úhrada pojištění majetku	2 500	321	221
39.	5.9.	30	Náklady na PHM	5 000	501	211
40.	10.9.	31a	Předpis silniční daně	3 600	531	345
41.	10.9.	31b	Úhrada silniční daně	3 600	345	221
42.	1.10.	32a	Zničení majetku záplavou	30 000	549	112.1
43.	1.10.	32b	Předpis náhrady škody	30 000	378	649
44.	20.10.	33	Náhrada škody od pojišťovny	30 000	221	378
45.	1.11.	34	Předpis SP	2 189	526	336.1
46.	1.11.	35	Předpis ZP	2 024	526	336.2
47.	1.11.	36a	Úhrada SP	2 189	336.1	211
48.	1.11.	36b	Úhrada ZP	2 024	336.2	211
49.	1.11.	36c	Poštovné	45	518	211
50.	1.12.	37	Osobní spotřeba	20 000	491	221
51.	31.12.	38	Úbytek materiálu do normy	5 000	501	112.2
52.	31.12.	39	Úbytek materiálu nad normu	1 500	549	112.2
53.	31.12.	40	Roční účetní odpis automobilu	35 000	551	082
54.	31.12.	41	Roční účetní odpis stroje	12 500	551	082
55.	31.12.	42	Roční účetní odpis TZ	3 334	551	081

Zdroj: vlastní zpracování

Ke konci účetního období je třeba vykonat celou řadu uzávěrkových operací, nezbytných k zjištění výsledku hospodaření. Tyto operace jsou uvedeny v Tab. 4.12, jako pokračování deníku.

**Tab. 4.12 Deník – uzávěrkové operace**

Číslo	Datum	Doklad	Text	Částka v Kč	Účtování	
					MD	D
56.	31.12.	x	KZ 021	100 000	702	021
57.	31.12.	x	KZ 022	600 000	702	022
58.	31.12.	x	KZ 081	-3 334	702	081
59.	31.12.	x	KZ 082	-47 500	702	082
60.	31.12.	x	KZ 112	76 500	702	112
61.	31.12.	x	KZ 211	114 842	702	211
62.	31.12.	x	KZ 221	1 926 750	702	221
63.	31.12.	x	KZ 461	920 000	461	702
64.	31.12.	x	KZ 491	1 680 000	491	702
65.	31.12.	x	KZ 501	350 000	710	501
66.	31.12.	x	KZ 504	61 500	710	504
67.	31.12.	x	KZ 513	1 000	710	513
68.	31.12.	x	KZ 518	188 045	710	518
69.	31.12.	x	KZ 526	4 213	710	526
70.	31.12.	x	KZ 531	3 600	710	531
71.	31.12.	x	KZ 538	1 500	710	538
72.	31.12.	x	KZ 548	2 500	710	548
73.	31.12.	x	KZ 549	31 500	710	549
74.	31.12.	x	KZ 551	50 834	710	551
75.	31.12.	x	KZ 562	20 000	710	562
76.	31.12.	x	KZ 568	150	710	568
77.	31.12.	x	KZ 601	616 000	601	710
78.	31.12.	x	KZ 602	150 000	602	710
79.	31.12.	x	KZ 604	86 100	604	710
80.	31.12.	x	KZ 649	30 000	649	710
81.	31.12.	x	Čistý zisk	162 648	710	702
82.	31.12.	x	Předpis daňové povinnosti	4 610	591	341
83.	31.12.	x	KS 341	4 610	341	702

Zdroj: vlastní zpracování

## Hlavní kniha

Hlavní kniha, zobrazená po jednotlivých částech v Tab. 4.13, Tab. 4. 14 a Tab. 4. 15, zahrnuje již vyjmenované syntetické účty vybrané z účtového rozvrhu, podle toho, které podnikatel v rámci vedení účetnictví po celé období využívá. Počáteční stavy účtů jsou nulové, neboť podnikání bylo ke dni počátku tohoto období teprve zahájeno, v hlavní knize tedy

počáteční stavy uvedeny nejsou. Jsou zde uvedeny účetní zápisy z hlediska věcného, souhrnné obraty stran Má dáti a Dal účtů a konečné zůstatky těchto účtů k poslednímu dni účetního období.

**Tab. 4.13 Hlavní kniha 1**

MD	021	D	MD	022	D	MD	041	D
9.	100 000		5.	350 000		8.	100 000	9. 100 000
O:	100 000	O: 0	6.	250 000		O:	100 000	O: 100 000
KZ	100 000	56. 100 000	O:	600 000	O: 0	KZ	0	
			KZ	600 000				
MD	081	D	MD	082	D	MD	111	D
	55.	3 334		53.	35 000	12.	363 000	13. 363 000
O:	0	O: 3 334		54.	12 500	14.	90 000	15. 90 000
KZ	- 3 334	58. - 3 334	O:	0	O: 47 500	O:	453 000	O: 453 000
			KZ	- 47 500	59. - 47 500	KZ	0	
MD	112	D	MD	123	D	MD	131	D
13.	363 000	18. 280 000	20.	440 000	21. 440 000	23.	60 500	25. 61 500
15.	90 000	19. 60 000	O:	440 000	O: 440 000	24.	1 000	
		42. 30 000	KZ	0		O:	61 500	O: 61 500
		51. 5 000				KZ	0	
		52. 1 500						
O:	453 000	O: 376 500						
KZ	76 500	60. 76 500						
MD	132	D	MD	211	D	MD	221	D
25.	61 500	27. 61 500	3.	100 000	1. 1 500	4.	1 000 000	16. 180 000
O:	61 500	O: 61 500	28.	86 100	2. 8 000	10.	1 000 000	17. 363 000
KZ	0		29.	150 000	8. 100 000	26.	616 000	31. 50 000
			30.	50 000	14. 90 000	44.	30 000	32. 80 000
					23. 60 500			34. 20 000
					24. 1 000			35. 150
					36. 1 000			38. 2 500
					39. 5 000			41. 3 600
					47. 2 189			50. 20 000
					48. 2 024	O:	2 646 000	O: 719 250
					49. 45	KZ	1 926 750	62. 1 926 750
			O:	386 100	O: 271 258			
			KZ	114 842	61. 114 842			

Zdroj: vlastní zpracování

**Tab. 4.14 Hlavní kniha 2**

MD 261 D	MD 311 D	MD 321 D
11. 1 000 000 10. 1 000 000	22. 616 000 26. 616 000	16. 180 000 7. 180 000
31. 50 000 30. 50 000	O: 616 000 O: 616 000	17. 363 000 12. 363 000
32. 80 000 33. 80 000	KZ 0	38. 2 500 37. 2 500
O: 1 130 000 O: 1 130 000		O: 545 500 O: 545 500
KZ 0		KZ 0
MD 336 D	MD 341 D	MD 345 D
47. 2 189 45. 2 189	82. 4 610	41. 3 600 40. 3 600
48. 2 024 46. 2 024	O: 0 O: 4 610	O: 3 600 O: 3 600
O: 4 213 O: 4 213	83. 4 610 KZ 4 610	KZ 0
KZ 0		
MD 378 D	MD 461 D	MD 491 D
43. 30 000 44. 30 000	33. 80 000 11. 1 000 000	50. 20 000 3. 100 000
O: 30 000 O: 30 000	O: 80 000 O: 1 000 000	4. 1 000 000
KZ 0	63. 920 000 KZ 920 000	5. 350 000
		6. 250 000
		O: 20 000 O: 1 700 000
		KZ 1 680 000
MD 501 D	MD 504 D	MD 513 D
18. 280 000	27. 61 500	36. 1 000
19. 60 000	O: 61 500 O: 0	O: 1 000 O: 0
39. 5 000	KZ 61 500 66. 61 500	KZ 1 000 67. 1 000
51. 5 000		
O: 350 000 O: 0		
KZ 350 000 65. 350 000		
MD 518 D	MD 526 D	MD 531 D
2. 8 000	45. 2 189	40. 3 600
7. 180 000	46. 2 024	O: 3 600 O: 0
49. 45	O: 4 213 O: 0	KZ 3 600 70. 3 600
O: 188 045 O: 0	KZ 4 213 69. 4 213	
KZ 188 045 68. 188 045		

Zdroj: vlastní zpracování

**Tab. 4.15 Hlavní kniha 3**

MD 538 D		MD 548 D		MD 549 D	
1. 1 500		37. 2 500		42. 30 000	
O: 1 500	O: 0	O: 2 500	O: 0	52. 1 500	
KZ 1 500	71. 1 500	KZ 2 500	72. 2 500	O: 31 500	O: 0
				KZ 31 500	73. 31 500
MD 551 D		MD 562 D		MD 568 D	
53. 35 000		34. 20 000		35. 150	
54. 12 500		O: 20 000	O: 0	O: 150	O: 0
55. 3 334		KZ 20 000	75. 20 000	KZ 150	76. 150
O: 50 834	O: 0				
KZ 50 834	74. 50 834				
MD 583 D		MD 591 D		MD 601 D	
21. 440 000	20. 440 000	82. 4 610			22. 616 000
O: 440 000	O: 440 000			O: 0	O: 616 000
KZ 0				77. 616 000	KZ 616 000
MD 602 D		MD 604 D		MD 649 D	
	29. 150 000		28. 86 100		43. 30 000
O: 0	O: 150 000	O: 0	O: 86 100	O: 0	O: 30 000
78. 150 000	KZ 150 000	79. 86 100	KZ 86 100	80. 30 000	KZ 30 000
MD 702 D		MD 710 D			
56. 100 000	63. 920 000	65. 350 000	77. 616 000		
57. 600 000	64. 1 680 000	66. 61 500	78. 150 000		
58. - 3 334	81. 162 648	67. 1 000	79. 86 100		
59. - 47 500	83. 4 610	68. 188 045	80. 30 000		
60. 76 500		69. 4 213			
61. 114 842		70. 3 600			
62. 1 926 750		71. 1 500			
2 767 258	2 767 258	72. 2 500			
		73. 31 500			
		74. 50 834			
		75. 20 000			
		76. 150			
		81. 162 648			

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 4. 11 - 4. 15 jsou uvedeny v textu práce, i přesto, že jsou poněkud rozsáhlejší, z důvodu přehlednosti a ucelenosti pro potřeby dalších postupů a výpočtů.

## Kniha analytických účtů

Kniha analytických účtů znázorněná v Tab. 4. 16 obsahuje soubory analytických účtů k syntetickým účtům hlavní knihy.

Evidujeme tyto účty:

112.1 – Materiál na skladě – základní materiál

112.2 – Materiál na skladě – pomocný materiál

336.1 – Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění – SP

336.2 – Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění - ZP

**Tab. 4. 16 Kniha analytických účtů**

MD	112.1	D	MD	112.2	D
13. 363 000	18. 280 000		15. 90 000	19. 60 000	
	42. 30 000			51. 5 000	
O: 363 000	O: 310 000			52. 1 500	
KZ 53 000			O: 90 000	O: 66 500	
			KZ 23 500		
MD	336.1	D	MD	336.2	D
47. 2 189	45. 2 189		48. 2 024	46. 2 024	
O: 2 189	O: 2 189		O: 2 024	O: 2 024	
	KZ 0			KZ 0	

Zdroj: Vlastní zpracování

## Výsledek hospodaření, základ daně a daň

Jak již bylo zmíněno v teoretické části, výsledek hospodaření je dán rozdílem mezi výnosy a náklady, tedy mezi účty 6. účtové třídy a 5. účtové třídy.

**Výnosy = 882 100,-**

**Náklady = 714 842,-**

Výsledek hospodaření = 882 100 – 714 842

**Výsledek hospodaření = 167 258,-**

Pro zjištění základu daně musíme provést následující úpravy:

Výsledek hospodaření navýšíme o nedaňové náklady, v našem případě se jedná o náklady na reprezentaci na účtu 513 v plné výši, sociální náklady individuálního podnikatele na účtu 526 v plné výši, manka a škody z provozní činnosti na účtu 549 ve výši přesahující náhradu škody a účetní odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku účtované na účtu 551 v plné výši.

Výsledek hospodaření snížíme o daňové odpisy, které jsou ve stejné výši jako v případě daňové evidence, ve výši 69 334,-.

$$\text{Základ daně} = 167\,258 + 1000 + 4213 + 1500 + 50\,834 - 69\,334$$

$$\text{Základ daně} = 155\,471,-$$

Pro zjištění daňové povinnosti základ daně zaokrouhlíme na celé tisíce dolů, vzhledem k tomu, že se jedná o roční zúčtování. Daň je ve výši 15 % ze zaokrouhleného základu daně a následně ji snížíme o základní slevu na poplatníka ve výši 24 840,-.

$$\text{Zaokrouhlený základ daně} = 155\,000,-$$

$$\text{Daň} = 29\,450,-$$

$$\text{Daň po slevách} = 4\,610,-$$

Čistý zisk zjistíme tak, že od výsledku hospodaření odečteme daňovou povinnost.

$$\text{Čistý zisk} = 167\,258 - 4\,610$$

$$\text{Čistý zisk} = 162\,648,-$$

#### 4.4 Analýza zjištěných výsledků

V rámci analýzy zjištěných výsledků bude provedeno rozhodnutí, na základě kterého bude vybrána jedna z variant, zda je pro daného podnikatele více optimální vést daňovou evidenci, nebo účetnictví. Tato analýza bude provedena pomocí metody vícekritériálního rozhodování.

Vícekritériální rozhodování spočívá v posouzení daných variant z pohledu více zvolených hledisek, která jsou vyjádřena formou kritérií. Obecným cílem tohoto rozhodování je výběr



jedné z posuzovaných variant, případně tyto varianty seřadit dle preferencí. Jak uvádí Fiala (1994): „Rozhodování v úlohách vícekritériální optimalizace spočívá v transformaci informací, které máme k dispozici o rozhodovacích variantách a o cílech sledovaných uživatelem.“

V našem případě, při rozhodování mezi výhodami a nevýhodami vedení daňové evidence, nebo vedení účetnictví, si stanovíme varianty následovně:

#### **Varianta 1: Daňová evidence**

#### **Varianta 2: Účetnictví**

V rámci rozhodování mezi stanovenými variantami si zvolíme tyto kritéria:

#### **Kritérium 1: Náklady na vedení**

Jedná se o kvantitativní kritérium, neboť jeho hodnota lze vyjádřit číslem. Z důvodu úspory nákladů bude podnikatel preferovat náklady co nejnižší.

#### **Kritérium 2: Náročnost zpracování**

Opět se jedná o kvantitativní kritérium nákladového typu, neboť v rámci úspory bude požadována doba a náročnost na zpracování co nejnižší.

#### **Kritérium 3: Legislativní úprava**

Co se týče tohoto kritéria, rozhodující bude, jak moc rozsáhlá, náročná, případně komplikovaná jsou právní normy upravující vedení daňové evidence a vedení účetnictví, požadavkem jsou méně rozsáhlé legislativní prameny.

#### **Kritérium 4: Optimalizace daňového základu**

Na základě tohoto kritéria sledujeme vliv příslušné varianty na základ daně a požadujeme možnost jeho optimalizace.

#### **Kritérium 5: Využití jako podklad pro daňové přiznání**

Jedná se o kvalitativní kritérium, jelikož nelze vyjádřit číselně. Toto kritérium při rozhodování bude nabývat dvou hodnot, kterými mohou být ano či ne.

### Kritérium 6: Výše daňové povinnosti

Kritérium je kvantitativního charakteru, protože jeho hodnota lze vyjádřit číslem. Opět v rámci šetření nákladů bude pro podnikatele přednější nižší daňová povinnost.

### Kritérium 7: Informace o výkonnosti podnikatelské činnosti

Na základě tohoto kritéria sledujeme, zda daná varianta poskytuje informace o finanční výkonnosti, popřípadě finanční pozici podnikatelského subjektu.

Stanovení vah kritérií provedeme metodou pořadí, která spočívá v seřazení kritérií podle jejich důležitosti od nejméně důležitého po nejdůležitější. Normované váhy kritérií zjistíme jako poměr pořadí daného kritéria a součtu všech pořadí, se zaokrouhlením na dvě desetinná místa dle matematických pravidel. Váhy jednotlivých kritérií jsou znázorněny v Tab. 4.17. Uvedené hodnoty pořadí byly stanoveny příslušným podnikatelem, který vede daňovou evidenci a účetnictví na základě průměru.

**Tab. 4.17 Váhy jednotlivých kritérií**

Kritérium	Pořadí	Váha kritéria
Kritérium 1	7	0,25
Kritérium 2	5	0,18
Kritérium 3	2	0,07
Kritérium 4	4	0,14
Kritérium 5	1	0,04
Kritérium 6	6	0,21
Kritérium 7	3	0,11
<b>Součet</b>	28	1

Zdroj: vlastní zpracování

Hodnocení jednotlivých variant provedeme pomocí bodovací metody, kde se stanoví, jak daná varianta splňuje požadavky kritérií. Pro výpočet použijeme 5ti bodovou stupnici, kde 0

znamená nesplnění daného kritéria a 5 znamená naprosté splnění požadavku. Optimální varianta bude ta, která bude mít vyšší celkové bodové ohodnocení, které je stanoveno součtem bodů jednotlivých kritérií vynásobených příslušnou váhou. Hodnocení je znázorněno v Tab. 4.18, i zde bylo bodové hodnocení provedeno podnikatelem následovně:

- náklady na vedení jsou pro podnikatele podstatně nižší při vedení daňové evidence, nejsou však nulové,
- náročnost na zpracování je pro podnikatele opět nižší při vedení daňové evidence na rozdíl od vedení účetnictví, kde jsou požadavky na zpracování mnohem náročnější,
- legislativní úpravy je nutno se držet v obou případech, proto žádná varianta neobdržela plný počet bodů, ovšem vedení účetnictví je legislativně náročnější, proto vyšší počet bodů je dán variantě daňové evidence,
- optimalizaci daňového základu lze provést především u daňové evidence, proto získala plný počet bodů varianta 1,
- jako podklad pro daňové přiznání opět podnikatel ohodnotil lépe variantu představující vedení daňové evidence,
- výše daňové povinnosti, na základě předešlých výpočtů pro oba případy, se neliší o mnoho, proto obě varianty získaly vysoký počet bodů, v případě vedení daňové evidence je však daňová povinnost v našem případě nulová, proto je ohodnocena plným počtem bodů,
- informace o finanční výkonnosti, příp. finanční pozici podnikatelské činnosti podávají především výkazy sestavované v rámci vedení účetnictví, na rozdíl od vedení daňové evidence.

**Tab. 4.18 Hodnocení variant**

	Varianta 1	Varianta 2	Váha kritéria
Kritérium 1	4	1	0,25
Kritérium 2	4	0	0,18
Kritérium 3	3	1	0,07
Kritérium 4	5	0	0,14
Kritérium 5	5	0	0,04
Kritérium 6	5	4	0,21
Kritérium 7	0	5	0,11
<b>Celkové ohodnocení</b>	3,88	1,71	

Zdroj: vlastní zpracování

Na základě provedené analýzy jsme zjistili, že vyšší celkové ohodnocení získala varianta 1, znázorňující vedení daňové evidence, a proto se touto metodou stala pro podnikatele optimálnější variantou.

## 5 Závěr

Diplomová práce byla zaměřena na komparaci rozdílů vznikajících při vedení daňové evidence a vedení účetnictví u individuálního podnikatele. Daňová evidence zajišťuje určení základu daně z příjmů a obsahuje údaje především o příjmech, výdajích, majetku a dlužích. Základním legislativním pramenem regulujícím daňovou evidenci je zákon o dani z příjmu. Jedná se o evidenci značně jednodušší a méně náročnou ať už co se týká administrativy, odborných znalostí i nákladů na zpracování. Účetnictví je činnost vedoucí k zjištění stavu a změn majetku, zdrojů majetku a výsledku hospodaření za dané účetní období, který je dán rozdílem mezi výnosy a náklady. Mezi legislativní úpravy regulující účetnictví mimo jiné patří zákon o účetnictví, prováděcí vyhláška, kterou se provádí ustanovení zákona o účetnictví a české účetní standardy. Účetnictví je mnohem rozsáhlejší, obtížnější a komplikovanější a poskytuje mnohem komplexnější pohled na hospodaření účetní jednotky.

Cílem diplomové práce byla analýza vedení daňové evidence a vedení účetnictví u individuálního podnikatele. Oblasti daňové evidence je v této práci věnována kapitola 2, která obsahuje informace o vedení daňové evidence, knihách potřebných ke zpracování daňové evidence a pojmech souvisejících s tímto okruhem, jako jsou příjmy, výdaje, pohledávky, dluhy, nehmotný a hmotný majetek, zásoby. K oblasti účetnictví je v této práci zpracována kapitola 3, která poskytuje informace o vedení účetnictví včetně legislativních norem, účetních knihách vhodných ke zpracování účetnictví a účetních výkazech.

Následným cílem práce byla praktická aplikace se zaměřením na zjištění výsledku hospodaření a základu daně, včetně srovnání zjištěných výsledků. Praktickou aplikací se zabývá kapitola 4, kde je nejprve podnikatel charakterizován a uvádí se zde vybrané hospodářské operace, které podnikatel v průběhu zdaňovacího období uskutečnil. Poté je prakticky znázorněn postup při vedení daňové evidence, včetně vyplněných knih potřebných k této evidenci. Stěžejní knihou je zde peněžní deník, ve kterém jsou uvedeny veškeré příjmy a výdaje, peněžní i nepeněžní, sloužící pro zjištění základu daně. Dalšími důležitými knihami, které jsou v rámci této evidence znázorněny jsou kniha pohledávek, kniha dluhů, kniha evidence majetku, prostřednictvím jednotlivých karet dlouhodobého majetku a kniha zásob vedená prostřednictvím jednotlivých skladních karet zásob. Základ daně v daňové evidenci, jak již bylo několikrát zmíněno, je dán rozdílem mezi příjmy a výdaji a v případě sledovaného individuálního podnikatel byl natolik nízký, že výsledná daňová povinnost, po uplatnění základní slevy na dani vyšla nulová. Následně je aplikován postup při vedení účetnictví u

totožného podnikatele, kde jsou opět vyplněny knihy vhodné k evidenci v rámci účetnictví. Jedná se o deník, ve kterém jsou zapsány veškeré účetní operace plynoucí z uskutečněných hospodářských transakcí, hlavní knihu, která obsahuje účty, na kterých bylo v průběhu zdaňovacího období účtováno a knihu analytických účtů, kde jsou analyticky rozčleněny některé účty hlavní knihy. Výsledek hospodaření, jak již bylo v práci zmíněno je dán rozdílem mezi výnosy a náklady, pro zjištění základu daně byl výsledek hospodaření transformován, a to navýšením o daňově neuznatelné náklady a snížením o daňově uznatelné odpisy. Z upraveného základu daně vyšla daňová povinnost, po uplatnění základní slevy na dani, ve výši 4 610 Kč.

Dalším dílčím cílem bylo provedení analýzy vícekritériálního rozhodování mezi dvěma variantami, kterými jsou vedení daňové evidence a vedení účetnictví. V rámci této analýzy byla nejprve stanovena jednotlivá kritéria pro rozhodování a metodou pořadí byly vypočteny váhy jednotlivých kritérií. Bodovací metodou bylo provedeno hodnocení obou variant, kde v rámci celkového hodnocení, s ohledem na preference podnikatele, byla jednoznačně lépe ohodnocena varianta vedení daňové evidence.

K práci jsou také přiloženy, jak již bylo zmíněno, vzory knih hodících se k vedení daňové evidence a vzory účetních výkazů.

Na základě zjištěných výsledků lze říci, že pro námi sledovaného individuálního podnikatele je vhodnější vést daňovou evidenci, která je méně náročná na zpracování, odbornou znalost, legislativní úpravu, administrativu, a především pro podnikatele plynou podstatně nižší náklady na vedení než v případě, že by se rozhodl pro vedení účetnictví. Co se týče daňové povinnosti, i v tomto případě je pro poplatníka výhodnější stanovení základu daně prostřednictvím sledování příjmů a výdajů, kde v našem případě vyšel základ daně nižší než při jeho zjištění pomocí sledování nákladů a výnosů a jeho stanovením z výsledku hospodaření.

## SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

### a) Odborná literatura

- 1) BRYCHTA, Ivan, Miroslav BULLA, Tereza KRUPOVÁ, Ivana KUCHAROVÁ, Ivana PILAŘOVÁ, Yveta PŠENKOVÁ a Jiří STROUHAL. *Účetnictví podnikatelů 2016: výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni 1.1.2016*. 13. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. 530 s. ISBN 978-80-7552-050-0.
- 2) DUŠEK, Jiří a Jaroslav SEDLÁČEK. *Daňová evidence podnikatelů 2015*. 12. vyd. Praha: Grada Publishing, 2015. 135 s. ISBN 978-80-247-5436-9.
- 3) DUŠEK, Jiří a Jaroslav SEDLÁČEK. *Daňová evidence podnikatelů 2016*. 13. vyd. Praha: Grada Publishing, 2016. 144 s. ISBN 978-80-271-0035-4.
- 4) DUŠEK, Jiří a Jaroslav SEDLÁČEK. *Daňová evidence podnikatelů 2017*. 14. vyd. Praha: Grada Publishing, 2017. 141 s. ISBN 978-80-271-0424-6.
- 5) FIALA, Petr, Josef JABLONSKÝ a Miroslav MAŇAS. *Vícekritériální rozhodování*. Praha: Vysoká škola ekonomická [Praha], 1994. 316 s. ISBN 80-7079-748-7.
- 6) HAKALOVÁ, Jana. *Účetní závěrka a auditing*. Brno: Tribun EU, 2010. 146 s. ISBN 978-80-7399-144-9.
- 7) HAKALOVÁ, Jana a Yveta PŠENKOVÁ. *Daňová evidence: teorie a praxe*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. 128 s. ISBN 978-80-7552-239-9.
- 8) HRUŠKA, Vladimír. *Účetní případy pro praxi 2017*. Praha: Grada Publishing, 2017. 232 s. ISBN 978-80-271-0425-3.
- 9) KOLEKTIV AUTORŮ. *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2016*. 14. vyd. Olomouc: ANAG, 2016. 431 s. ISBN 978-80-7554-001-0.
- 10) KOLEKTIV AUTORŮ. *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2017*. 15. vyd. Olomouc: ANAG, 2017. 448 s. ISBN 978-80-7554-068-3.
- 11) KOLEKTIV AUTORŮ. *Meritum Účetnictví podnikatelů 2017*. 14. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. 528 s. ISBN 978-80-7552-518-5.

- 12) SEDLÁKOVÁ, Eva. *Daňové a nedaňové výdaje 2017*. Český Těšín: Poradce, 2017. 311 s. ISBN 978-80-7365-385-9.
- 13) SKÁLOVÁ, Jana. *Podvojný účetnictví 2017*. 23. vyd. Praha: Grada Publishing, 2017. 182 s. ISBN: 978-80-271-0423-9.
- 14) ŠTEKER, Karel a Milana OTRUSINOVÁ. *Jak číst účetní výkazy: základy českého účetnictví a výkaznictví*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, 2016. 284 s. ISBN 978-80-271-0048-4.

#### **b) Články v odborných časopisech**

- 1) HRUŠKA, Vladimír. Vnitropodnikové směrnice pro podnikatele. *Daně, účetnictví: Vzory a případy*. 2015, č. 3-4, s. 240. ISSN 1213-9270.

#### **c) Zákony**

- 1) Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví
- 2) Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů
- 3) Zákon č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti, ve znění pozdějších předpisů
- 4) Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů
- 5) Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
- 6) Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

#### **d) České účetní standardy**

- 1) Český účetní standard pro podnikatele č. 001 – Účty a zásady účtování na účtech



- 2) Český účetní standard pro podnikatele č. 002 – Otevírání a uzavírání účetních knih
- 3) Český účetní standard pro podnikatele č. 019 – Náklady a výnosy

**e) Elektronické dokumenty**

- 1) Ekonomikon.cz. PŘÍJMY – DAŇOVÉ A NEDAŇOVÉ. [online]. [28. 12. 2017]  
Dostupné z: <http://ekonomikon.cz/ucto/evidence/prijmy>.

## SEZNAM ZKRATEK

BÚ	Bankovní účet
ČNB	Česká národní banka
ČÚS	Český účetní standard
DM	Dlouhodobý majetek
DPH	Daň z přidané hodnoty
KZ	Konečný zůstatek
PFA	Přijatá faktura
PHM	Pohonné hmoty
SP	Sociální pojištění
TZ	Technické zhodnocení
ZDP	Zákon o daních z příjmů
ZOR	Zákon o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů
ZP	Zdravotní pojištění
ZÚ	Zákon o účetnictví

## PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 27. 04. 2018



Bc. Klára Kosňovská

## **SEZNAM PŘÍLOH**

Příloha 1	Peněžní deník
Příloha 2	Kniha pohledávek
Příloha 3	Kniha dluhů
Příloha 4	Inventární karta nehmotného a hmotného majetku
Příloha 5	Skladní karta zásob
Příloha 6	Inventární karta drobného nehmotného a drobného hmotného majetku
Příloha 7	Kniha cenin
Příloha 8	Kniha evidence DPH
Příloha 9	Mzdová agenda
Příloha 10	Inventární karta rezerv
Příloha 11	Kniha evidence jízd
Příloha 12	Deník
Příloha 13	Hlavní kniha
Příloha 14	Směrná účtová osnova
Příloha 15	Uspořádání a označení položek rozvahy
Příloha 16	Uspořádání a označování položek výkazu zisku a ztráty – druhové členění
Příloha 17	Uspořádání a označování položek výkazu zisku a ztráty – účelové členění